

IZVJEŠTAJ O RADU
FONDA PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA
CRNE GORE
ZA 2023. GODINU

Podgorica, februar 2024. godine

S A D R Ž A J

I. UVODNE NAPOMENE	4
II. ORGANI FONDA PIO CRNE GORE	7
1. UPRAVNI ODBOR	7
III. STRUČNA SLUŽBA FONDA	9
1. SEKTOR ZA SPROVOĐENJE PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA	9
1.1. Odsjek za obradu podataka matične evidencije	9
1.2. Prvostepeni upravni postupak	13
1.2.1. Domaće osiguranje	14
1.2.2. Odsjek za sprovođenje inostranog osiguranja	21
1.2.3. Odsjek za medicinsko vještačenje	23
2. SEKTOR ZA EKONOMSKE I FINANSIJSKE POSLOVE IZ OBLASTI PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA.....	26
2.1. Odsjek za obračun i isplatu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja	26
2.2. Odsjek za računovodstvene poslove u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	29
2.3. Odsjek za statistiku i analize.....	32
3. SEKTOR ZA PRAVNE POSLOVE, POSLOVE PRUŽANJA STRUČNE POMOĆI ORGANIZACIJAMA PENZIONERA I LJUDSKE RESURSE	32
3.1. Odsjek za pravne poslove i poslove pružanja stručne pomoći organizacijama pensionera	33
3.2. Odsjek za ljudske resurse.....	37
4. SEKTOR ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE U OBLASTI PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA.....	40
4.1. Odsjek za projektovanje, razvoj i održavanje aplikativnog softvera.	40

4.2. Odsjek za sistemski softver i obradu.....	42
4.3. Odsjek za vođenje elektronske evidencije	43
5. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU	44
6. SLUŽBA ZA FINANSIJSKE POSLOVE	46
7. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE.....	50
8. SLUŽBA ZA POSLOVE ORGANA UPRAVLJANJA	53
PREGLED SKRAĆENICA	56
PREGLED OBRAZACA	56

I. UVODNE NAPOMENE

Sistem penzijskog i invalidskog osiguranja, kao integralni dio sistema socijalnog osiguranja, predstavlja važan faktor za postizanje i održavanje ekonomske i socijalne stabilnosti svakog društva. Pomenuti sistem uspostavljen je prvenstveno u javnom interesu, a ispoljava se kroz primarni interes Države da se osiguranicima obezbijedi socijalna i materijalna sigurnost za vrijeme i u slučaju kada svojim radom više nijesu u mogućnosti ostvarivati potreban dohodak.

Usvajanjem Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Zakon o PIO) u septembru 2003. godine i njegovom primjenom od 1. januara 2004. godine, izvršeno je restrukturiranje obaveznog osiguranja po osnovu tekućeg finansiranja (generacijske solidarnosti ili prvi stub) i stvorene normative pretpostavke za uvođenje obaveznog osiguranja po osnovu kapitalizovane štednje osiguranika (drugi stub) i dobrovoljnog osiguranja (treći stub).

Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, shodno Zakonu o PIO, ostvaruju se u Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore (Fond). Fond ima svojstvo pravnog lica sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim Zakonom o PIO i Statutom Fonda, a osnovan je sa ciljem obezbjeđenja ostvarivanja prava svih osiguranika iz obaveznog penzijskog osiguranja, koje se zasniva na generacijskoj solidarnosti.

Fondom, prema Zakonu o PIO i Statutu Fonda, upravlja Upravni odbor koji je sastavljen od predsjednika i šest članova, koje imenuje i razrješava Vlada. Članovi Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine. Fondom rukovodi direktor, imenovan od strane Upravnog odbora, na period od pet godina. Stručne i druge poslove u cilju vršenja nesmetanog, racionalnog i uspješnog obavljanja poslova iz nadležnosti Fonda obavlja jedinstvena Stručna služba Fonda, koju čine Centralna služba sa sjedištem u Podgorici i devet područnih jedinica.

U okviru Fonda PIO Crne Gore, o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom nacionalnih propisa rješava područna jedinica na čijem području je osiguranik bio poslednji put osiguran. Područne jedinice Fonda PIO Crne Gore nalaze se u: Baru, Beranama, Bijelom Polju, Kotoru, Nikšiću, Pljevljima, Podgorici, Herceg Novom i na Cetinju.

Fond rješava i o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih sporazuma, vršeci poslove iz svoje nadležnosti.

Izveštaj o radu Fonda PIO Crne Gore za 2023. godinu daje pregled aktivnosti organa upravljanja i jedinstvene Stručne službe Fonda, realizovanih tokom posmatranog perioda.

Aktivnosti Fonda u izvještajnom periodu dominantno su bile posvećene efikasnom, kvalitetnom i pravovremenom rješavanju o pravima iz PIO, odnosno postupanju po zahtjevima i donošenju rješenja kojima se odlučuje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Takođe, aktivnosti su se odnosile i na obezbjeđivanje redovnosti i blagovremenosti isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Nastavljeno je i sa sprovođenjem organizacionih reformi jedinstvene Stručne službe, u cilju unapređenja efikasnosti rada institucije.

Tokom 2023. godine kontinuirano je vršeno unapređenje kvaliteta obavljanja stručnih, administrativnih, pravnih, ekonomskih i drugih poslova Fonda, što je rezultiralo podizanjem nivoa pruženih usluga osiguranicima i korisnicima prava iz PIO.

Stremeći značajnijem unapređenju organizacije i modernizaciji svih aspekata rada Fonda, ova institucija je aplicirala za finansiranje projekta u okviru SOCIEUX + instrumenta tehničke saradnje, koji je kofinansiran od strane Evropske unije sa ciljem podržavanja jačanja inkluzivnih sistema socijalne zaštite, politike rada i zapošljavanja i podsticanja međusobne razmjene znanja i iskustava između država članica EU i partnerskih zemalja. Nakon uspješno sprovedenog postupka aplikacije, SOCIEUX+ je u maju 2023. godine odobrio projekat „Jačanje organizacionih kapaciteta Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore u svrhu postizanja ciljeva Strategije reforme javne uprave“, čija implementacija je u toku.

Izveštajni period karakterisao je nastavak aktivnosti u dijelu rješavanja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih propisa, kroz unaprjeđenje saradnje sa penzionim fondovima država nastalih na teritoriji bivše SFRJ, sa kojima se ostvaruje najveći broj kontakata u vezi podnijetih zahtjeva za ostvarivanje prava. S tim u vezi, Fond je u septembru 2023. godine bio domaćin i organizator 13. Susreta direktora/ravnatelja fondova/zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje država nastalih na području bivše SFRJ.

Posebna pažnja posvećena je i medicinskom vještačenju gdje se vrši ocjena gubitka radne sposobnosti i nesposobnosti za samostalan život i rad, gdje su ostvareni značajni rezultati angažovanjem doktora, eminentnih stručnjaka iz Kliničkog centra Crne Gore.

Sve aktivnosti Fonda sprovedene su na principima otvorenosti i transparentnosti. Informisanje javnosti o aktivnostima Fonda vršeno je preko štampanih i elektronskih medija i internet stranice Fonda.

Izveštajnu godinu karakteriše nastavak prakse finansiranja socijalno-humanitarne potrošnje penzionera.

Isto tako, Fond je po treći put povodom novogodišnjih praznika uputio čestitku najstarijim penzionerima koji su napunili 100 godina, uz novčani poklon u iznosu od 250 eura.

Tokom 2023. godine uspješno su izvršene sve planirane obaveze jedinstvene Stručne službe Fonda i organa upravljanja, u skladu sa zadatim rokovima.

II. ORGANI FONDA PIO CRNE GORE

1. UPRAVNI ODBOR

Upravni odbor je organ upravljanja Fondom. Rad Upravnog odbora zasnovan je na odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakona o državnoj upravi, Statuta Fonda i drugih opštih akata Fonda. Upravni odbor je sastavljen od predsjednika i šest članova, koje imenuje i razrješava Vlada Crne Gore, i to: jedan član se imenuje na predlog reprezentativne sindikalne organizacije, jedan član na predlog reprezentativnog udruženja poslodavaca, jedan član na predlog Saveza udruženja penzionera Crne Gore i četiri člana na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove penzijskog i invalidskog osiguranja. Članovi Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine. Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 12. septembra 2019. godine, imenovala je predsjednika i pet članova Upravnog odbora.

Upravni odbor Fonda je u izvještajnom periodu održao 7 sjednica, odnosno 4 redovne i 3 telefonske sjednice. Razmatrano je 55 tačaka i podtačaka dnevnog reda, te obrađeno 87 dokumenata i doneseno 49 akata.

Rbr.	Sjednica UO	Datum	R/T	Tačke i podtačke DR	Broj obrađenih dokumenata	Broj donesenih akata
1	33	06.02.2023.	T	4	5	4
2	34	15.02.2023.	R	11	11	8
3	35	13.03.2023.	R	9	24	14
4	36	09.06.2023.	R	13	23	11
5	37	11.09.2023.	T	4	5	4
6	38	13.10.2023.	T	4	5	4
7	39	11.12.2023.	R	10	14	4
Ukupno:				55	87	49

R – redovna sjednica; T- telefonska sjednica; DR – dnevni red

Neke od najznačajnijih odluka koje je Upravni odbor Fonda donio u 2023. godini su:

- Odluke o usklađivanju vrijednosti penzija za jedan lični bod od 1. januara, 1. maja i 1. septembra 2023.godine;
- Odluke o usklađivanju penzija i novčanih naknada od 1. januara, 1. maja i 1. septembra 2023. godine;

- Odluke o usklađivanju osnova za određivanje novčane naknade za tjelesno oštećenje od 1. januara, 1. maja i 1. septembra 2022. godine;
- Odluke o usklađivanju nominalnog iznosa najniže penzije od 1. januara, 1. maja i 1. septembra 2023. godine;
- Odluke o vanrednom usklađivanju vrijednosti penzija za jedan lični bod od 1. maja i 1. septembra 2023. godine;
- Odluke o vanrednom usklađivanju penzija i novčanih naknada od 1. maja i 1. septembra 2023. godine;
- Odluke o vanrednom usklađivanju osnova za određivanje novčane naknade za tjelesno oštećenje od 1. maja i 1. septembra 2023. godine;
- Odluke o vanrednom usklađivanju nominalnog iznosa najniže penzije od 1. maja i 1. septembra 2023. godine;
- Odluka o usvajanju Programa rada za 2023. godinu
- Odluka o usvajanju Izvještaja o radu Fonda PIO Crne Gore za 2022. godinu;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o izvršenom popisu sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2022. godine,
- Odluka o otpisu osnovnih sredstava;
- Odluka o otpisu sitnog inventara;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o izvršenom popisu obaveza i potraživanja, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o finansijskom poslovanju Fonda PIO Crne Gore za 2022. godinu;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o radu i finansijskom poslovanju DOO „PIO“ Ulcinj za 2022. godinu;
- Odluka o usvajanju Izvještaja o popisu DOO „PIO“ Ulcinj na dan 31.12.2022. godine;
- Odluka o sukcesivnom prenosu sredstava DOO „PIO“ Ulcinj;
- Odluke o imenovanju v.d. direktora Fonda PIO Crne Gore;

Upravni odbor nastavio je sprovođenje poslovne politike koja podrazumijeva praćenje izvršenja budžeta, koje vodi redovnom servisiranju zakonskih obaveza iz djelokruga rada ove Institucije.

III. STRUČNA SLUŽBA FONDA

1. SEKTOR ZA SPROVOĐENJE PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

Tokom izvještajne 2023. godine, u Sektoru za sprovođenje penzijskog i invalidskog osiguranja obuhvaćen je rad sljedećih odsjeka i jedinica:

- Odsjek za obradu podataka matične evidencije,
- Područne jedinice,
- Odsjek za sprovođenje inostranog osiguranja i
- Odsjek za medicinsko vještačenje

1.1. Odsjek za obradu podataka matične evidencije

U ovom izvještajnom periodu, uneseno je u bazu matične evidencije aktivnih osiguranika ukupno 585.495 prijava podataka, što je u odnosu na isti period prošle godine kada je unijeto 559.099, više za 4,47% prijava podataka za matičnu evidenciju i to:

OBRAZAC	M-1	M-2	M-3	M-4	M-6	M-7/PS	M-8	M-12	ROD-1	ROD-P	M-SI	MIN	ROD-0
BROJ	64.539	122.650	76.105	286.047	36	226	17.838	3.019	10.365	1.334	625	68	2.643

U matičnoj evidenciji aktivnih osiguranika u okviru područnih jedinica u ovom izvještajnom periodu vršeni su sljedeći poslovi:

- Provjera tačnosti podataka sa prijava podataka za matičnu evidenciju koje se odnose na period od 1970. do 31.12.2023. godine (uvid u pravnu, kao i finansijsku dokumentaciju kojom se dokazuje uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje) zbog kompletiranja penzijskih predmeta u vezi izračuna ličnog koeficijenta i iznosa penzije u postupcima po zahtjevima za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i u postupku redovne provjere tačnosti dostavljenih prijava podataka

koje obveznici podnošenja prijave dostavljaju u tekućoj za prethodnu, 2023. godinu;

- Vršeno je dokompletiranje baze podataka aktivnih osiguranika nedostajućim podacima, naknadna promjena podataka unijetih u matičnu evidenciju u slučajevima propisanim Zakonom;
- U vršenju kontrole tačnosti podataka ukoliko su podaci netačni i nepotpuni odnosno nepravilno evidentirani, sačinjavaju se službene zabilješke i na zakonom propisan način preduzimane su potrebne radnje za izmjenu ili dokompletiranje istih, a za slučaj nepostojanja ili nekompletnosti dokumentacije, odnosno javnih isprava, sačinjavan je zapisnik o izvršenoj kontroli, kojim je konstatovano zatečeno stanje;
- Pružana je stručna pomoć putem neposredne komunikacije sa strankama, postupano po zamolnicama, po zahtjevima za štampanje izvještaja sa podacima o utvrđenom stažu osiguranja i ostvarenim zaradama, kao i po zahtjevima državnih organa, institucija, pravnih lica, organa i fondova država iz okruženja, kao i drugih organizacionih jedinica Fonda. Posebno treba istaći svakodnevno pružanje stručne pomoći putem telefona i imejlom ;
- Obraćanje Državnom arhivu u vezi pribavljanja dokumentacije, a u cilju ažuriranja podataka o stažu osiguranja i ostvarenim zaradama, ukoliko matična evidencija Fonda PIO Crne Gore i poslodavac ne posjeduju podatke, već istima raspolaže Državni arhiv;
- Kontrola uplate doprinosa za lica koja obavljaju samostalnu, odnosno preduzetničku djelatnost, kao i kontrola uplate doprinosa za njihove radnike (zaposlene), zaključno sa 31.12.1991. godine.

U Odsjeku za obradu podataka matične evidencije, vršeni su sljedeći poslovi:

- Kontrola dokumentacije koja se odnosi na doprinose po rješenjima Agencije za mirno rješavanje radnih sporova;
- Kontrola dokumentacije koja se odnosi na doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, shodno Zaključku Vlade Crne Gore br.08-264 od 26.2.2015. godine i Instrukciji za postupanje, propisane od strane Ministarstva finansija i Ministarstva rada i socijalnog staranja;
- Pripremanje odgovora na pristigle zahtjeve državnih i drugih organa, kao i zainteresovanih stranaka, iz nadležnosti Sektora za sprovođenje osiguranja;
- Priprema obavještenja, koja se dostavljaju područnim jedinicama, a povodom izmjene propisa, od uticaja na rad istih, kao i priprema neophodnih uputstava za rad područnih jedinica i Odsjeka za sprovođenje INO osiguranja,

- U cilju okončanja postupka za ponovno određivanje penzija shodno Sporazumu o socijalnom osiguranju sa BIH i R. Srbijom, izvršena je provjera da li su isti okončani, a u saradnji sa fondovima kao nosiocima osiguranja;
- Na osnovu Zakona o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa, uspostavljen je i vodi se Centralni registar obveznika poreza na dohodak fizičkih lica, obveznika doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, osiguranika obaveznog socijalnog osiguranja, kao i sistem izvještavanja i zaštite podataka centralnog registra. Upis u ovaj registar vrši se podnošenjem jedinstvene prijave, za registraciju poreskih obveznika, obveznika doprinosa i osiguranika, nadležnom poreskom organu počev od 1.3.2010. godine. Na osnovu Protokola o razmjeni podataka između korisnika sistema Centralnog registra osiguranika i obveznika (CROO), za period od 1.1.2023. do 31.12.2023. godine ukupno je ažurirano 263.063 prijava podataka.

TABELA SA PODACIMA KOJI SE AŽURIRAJU IZ PORESKE UPRAVE

M-1	M-2	M-3	M-4	M-SI	MIN	ROD-1	ROD-P	ROD-O	Ukupno
63.250	111.684	73.894	0	0	0	10.268	1.332	2.635	263.063

- saradnja sa Sektorom za IT, u cilju prilagođavanja programa, uslijed promjena zakonske regulative, koja se odnosi na penzijsko osiguranje i obračun i naplatu doprinosa, kao i dostavljanje odgovarajućih naloga u tom smislu. Sektoru za informacione tehnologije, dostavljeni su programski zahtjevi radi dopune ili korekcije postojećeg softvera shodno:
  1. Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima („Službeni list Crne Gore“, br. 3/23 od 10.01.2023. godine) koji je u primjeni od 10.01.2023. do 31.12.2025. godine;
  2. Zakonu o izmjeni Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti ("Službeni list Crne Gore", br. 3/23 od 10.01.2023), koji je u primjeni od 10.01.2023. godine do 31.12.2025. godine;
  3. Zakonu o izmjenama Zakona o zaštiti i spašavanju ("Službeni list Crne Gore", br. br. 3/23 od 10.01.2023), koji je u primjeni od 10.01.2023. godine do 31.12.2025. godine;

Nalozi su dostavljeni kako za ugradnju novih zakonskih rješenja u informacijski sistem Fonda u postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, tako i nalozi za dopunu i promjenu u postojećim šifrnici kancelarijskog poslovanja uvođenjem novih šifri shodno zakonskim izmjenama, kao i detaljna pojašnjenja za realizaciju istih.

Na osnovu gore navedenih zakonskih izmjena, dostavljen je zahtjev Ministarstvu rada i socijalnog staranja radi izmjene i dopune Pravilnika o jedinstvenom kodeksu šifara za unošenje podataka u Matičnu evidenciju iz penzijsko invalidskog osiguranja.

Shodno Pravilniku o usklađivanju iznosa najviše godišnje osnovice za plaćanje doprinosa za 2023. godinu („Sl. list CG“, br. 108/23), dat je nalog za ažuriranje šifrnika limita iznosa sa najvišom godišnjom osnovicom za plaćanje doprinosa za PIO;

- učestvovali na sastancima sa predstavnicima Unije slobodnih sindikata Crne Gore - Sindikat metalških i rudarskih radnika Crne Gore radi rješavanja nedoumica u vezi primjene Pravilnika o utvrđivanju radnih mjesta, odnosno poslova na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem;
- dostavljeni su nalozi sa odgovarajućim uputstvima za listanje izvještaja po zahtjevima područnih jedinica Fonda PIO i drugih institucija;
- postupljeno je po zahtjevima za utvrđivanje radnih mjesta, odnosno poslova na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i sačinjeni zapisnici za utvrđivanje radnih mjesta odnosno poslova na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem kod sljedećih poslodavaca: DOO „31 OKTOBAR“ - Pljevlja, DOO „MANDA“ - Nikšić, AD „PORT OF ADRIA“ - Bar, DOO „VODOVOD I KANALIZACIJA“ - Budva, DOO „MONTEPUT“ - Podgorica, dok su zahtjevi za utvrđivanje radnih mjesta, odnosno poslova na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem za AD „CRNOGORSKI ELEKTROPRENOSNI SISTEM“ - Podgorica i DOO „VODOVOD I KANALIZACIJA“ - Nikšić odbijeni, a zahtjevi poslodavaca „NOVI BOKSITI“ DOO - Nikšić, „KNJAZ MILOŠ MONTENEGRO“ DOO - Kotor i AD „PORT OF ADRIA“ - Bar, još uvijek nisu okončani, tj. poslodavci nijesu dostavili svu potrebnu dokumentaciju. Takođe smo pružili pravni savjet u vezi staža osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem na zahtjev Zavoda za hitnu medicinsku pomoć Crne Gore;
- učestvovali na sastancima sa međunarodnim ekspertima za implementaciju SOCIEUX+ akcije/projekta “Jačanje organizacionih kapaciteta Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore u svrhu postizanja ciljeva Strategije reforme javne uprave”;

- učestvovali na sastancima u Fondu PIO Crne Gore i Ministarstvu rada i socijalnog staranja sa međunarodnim ekspertima na projektu SOCIEUX+ EU ekspertiza o socijalnoj zaštiti, radu i zapošljavanju, a vezano za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem;
- učestvovali na sastancima u Poreskoj upravi radi završetka projekta „Reforma poreske administracije“ sa ciljem izrade softverskog rješenja, odnosno koncept izrade novog informacionog poreskog sistema;
- učestvovanje u rješavanju spornih predmeta pokrenutih po službenoj dužnosti za prevođenje penzija na najniži iznos shodno izmjenama i dopunama Zakona o PIO iz 2022 godine – izuzeti slučajevi, kao i u rješavanju drugih spornih situacija (radni timovi, komisije, sastanci...).

PREGLED UNIJETIH OBRAZACA PO PODRUČNIM JEDINICAMA

	Fond PIO CG	Podgorica	Bijelo Polje	Berane	Pjeverlja	Kotor	Cetinje	Niškić	Bar	Herceg Novi	Ukupno
M-1	2	329	70	131	87	105	202	102	211	50	1289
M-2	8	2.619	681	858	784	955	1.655	1.228	1680	498	10.966
M-3	2	553	130	244	143	183	343	187	336	90	2.211
M-4	1.727	92.937	14.152	15.722	9.106	30.740	30.824	23.216	51.084	16.539	286.047
M-8	0	5.195	1.203	1.133	1.250	1.101	2.855	536	3.356	1209	17.845
M-12	0	1.225	112	217	11	261	383	75	600	135	3.019
M-SI	0	109	109	77	179	0	62	36	45	8	625
M7/PS	0	18	12	75	52	24	8	10	14	13	226
M-6	0	0	9	0	12	0	0	11	0	0	36
MIN	0	24	1	11	0	0	18	6	8	0	68
ROD-1	7	20	7	1	8	3	21	10	9	11	97
ROD-P	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
ROD-0	0	2	0	2	1	0	2	0	0	1	8
Ukupno	1.747	103.031	16.486	18.471	11.637	33.372	36.373	25.418	57.343	18.554	322.432

1.2. Prvostepeni upravni postupak

Prvostepeni upravni postupak koji se vodi u Fondu PIO Crne Gore obuhvata prvostepeni postupak u domaćem osiguranju i postupak primjenom međunarodnih sporazuma o socijalnom osiguranju - inostrano osiguranje.

1.2.1. Domaće osiguranje

U izvještajnom periodu, prvostepeni upravni postupak je rješavao po zahtjevima za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u domaćem osiguranju.

U toku 2023. godine podneseno je 23.341 novih zahtjeva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a iz prethodne godine je preneseno 3.438 zahtjeva, tako da je u 2023. godini, ukupno za rješavanje bilo 26.779 zahtjeva. Od navedenog broja riješeno je 24.151 zahtjeva ili 90,18%, od čega 82,37% u zakonskom roku od 30 dana. Na kraju izvještajnog perioda ostalo je 2.628 ili 9,81% neriješenih zahtjeva.

Poređenja radi, u 2022. godini bilo je 29.470 zahtjeva za rješavanje u prvostepenom postupku. Po ovim zahtjevima donijeta su 28.125 prvostepena rješenja od čega 87,43% u zakonskom roku od 30 dana. Na kraju izvještajnog perioda ostalo je 3.050 ili 9,78% neriješenih zahtjeva.

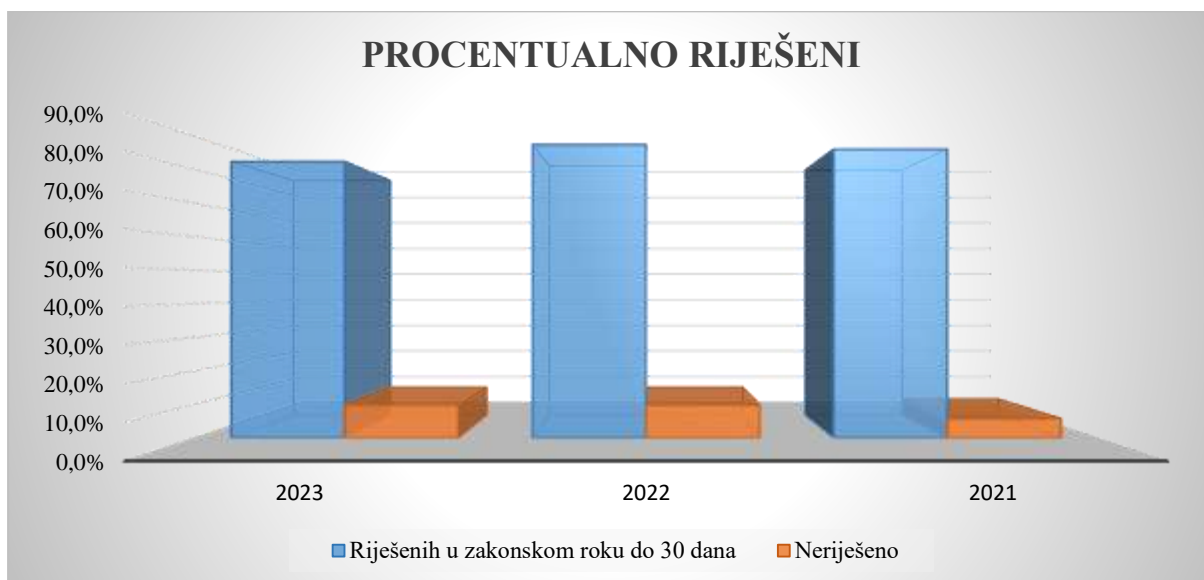
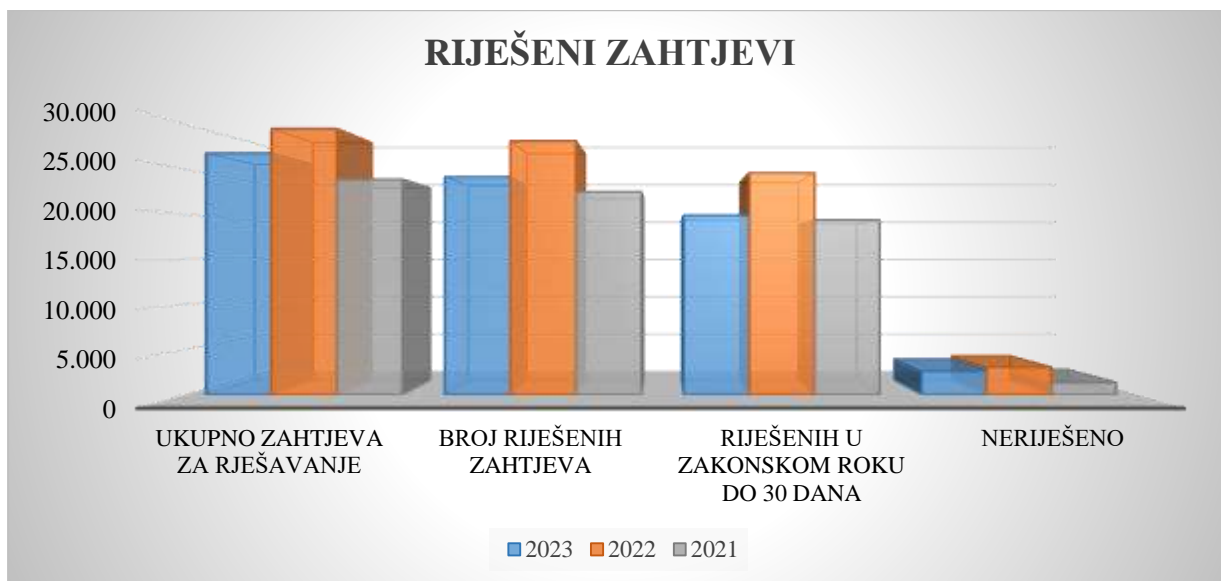
U 2021. godini je bilo 23.862 zahtjeva za rješavanje u prvostepenom postupku. Po ovim zahtjevima donijeta su 22.501 prvostepena rješenja, od čega 86,08% u zakonskom roku od 30 dana. Na kraju 2021.godine ostalo je 1.361 ili 5,70% neriješenih zahtjeva.

Iz prethodnog poređenja vidi se da je ukupan broj zahtjeva za rješavanje u 2023. godini manji u odnosu na 2022. godinu, a veći u odnosu na 2021. godinu, što je u određenom dijelu posljedica novih zakonskih rješenja kojima su propisani povoljniji uslovi za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a koja rješenja su bila u primjeni tokom 2022. godine. Takođe je došlo do smanjenja procenta riješenih zahtjeva u zakonskom roku od 30 dana u odnosu na 2022. godinu, za 5,06%, a u odnosu na 2021. godinu za 3,71%.

Tokom ovog izvještajnog perioda, dosljedna primjena odredbi ZUP-a, kako u procesnom dijelu, tako i u sprovođenju ispitnog postupka i saopštavanju rezultata ispitnog postupka, zahtjevala je niz radnji koje utiču na trajanje samog postupka odlučivanja po zahtjevima za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, što je uticalo na kvalitet prvostepenih rješenja u pozitivnom smislu sa jedne strane, a sa druge svakako utiče na vrijeme trajanja postupka, a samim tim i na ažurnost.

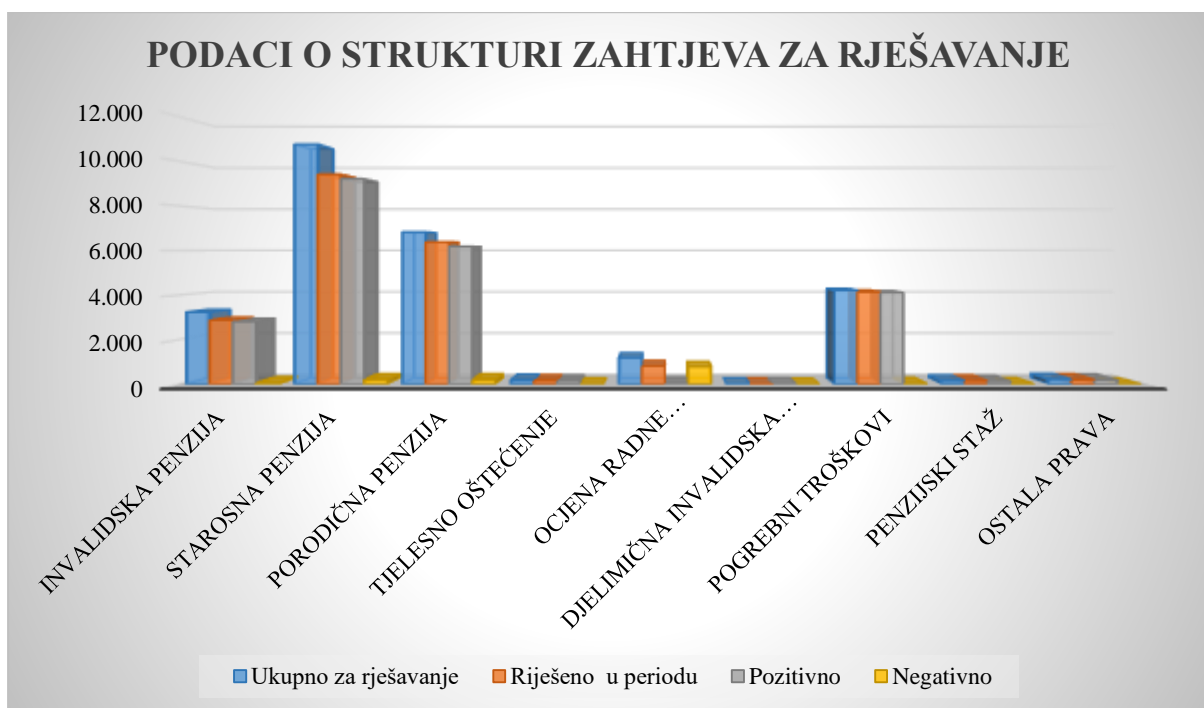
Poštovanje pravila vođenja upravnog postupka je obaveza koja se mora ispoštovati u svim slučajevima kada priroda zahtjeva i činjenično stanje nalažu.

Godina	Ukupno zahtjeva za rješavanje	Broj riješenih zahtjeva	Riješenih u zakonskom roku do 30 dana		Neriješeno	
			Broj riješenih zahtjeva	Postotak	Broj neriješeno	Postotak
2023.	26.779	24.151	19.894	82,37%	2.628	9,81%
2022.	29.470	28.125	24.589	87,43%	3.050	9,78%
2021.	23.862	22.501	19.369	86,08%	1.361	5,70%

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su podaci o strukturi zahtjeva za rješavanje u 2023. godini, po vrstama prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Vrsta prava	Ukupno za rješavanje	Riješeno u periodu	RIJEŠENO		Procenat neriješenih u odnosu na ukupno	Procenat riješenih do prvog mjeseca
			Pozitivno	Negativno		
Invalidska penzija	3.231	2.870	2.810	60	11,17%	73,24%
Starosna penzija	10.764	9.416	9.214	202	12,52%	82,46%
Porodična penzija	6.825	6.387	6.179	208	6,42%	85,83%
Tjelesno oštećenje	178	163	152	11	8,43%	91,41%
Ocjena radne sposobnosti nije utvrđen gubitak radne sposobnosti	1.191	824	39	785	30,81%	4,73%
Djelimična invalidska penzija	9	8	8	0	11,11%	75,00%
Pogrebni troškovi	4.209	4.141	4.111	30	1,62%	98,33%
Penzijski staž	151	142	127	15	5,96%	80,28%
Ostala prava	221	200	190	10	9,50%	83,00%
U K U P N O	26.779	24.151	22.830	1.321	9,81%	82,37%

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su podaci o trajanju postupka u rješavanju podnijetih zahtjeva u 2023. godini, po vrstama prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

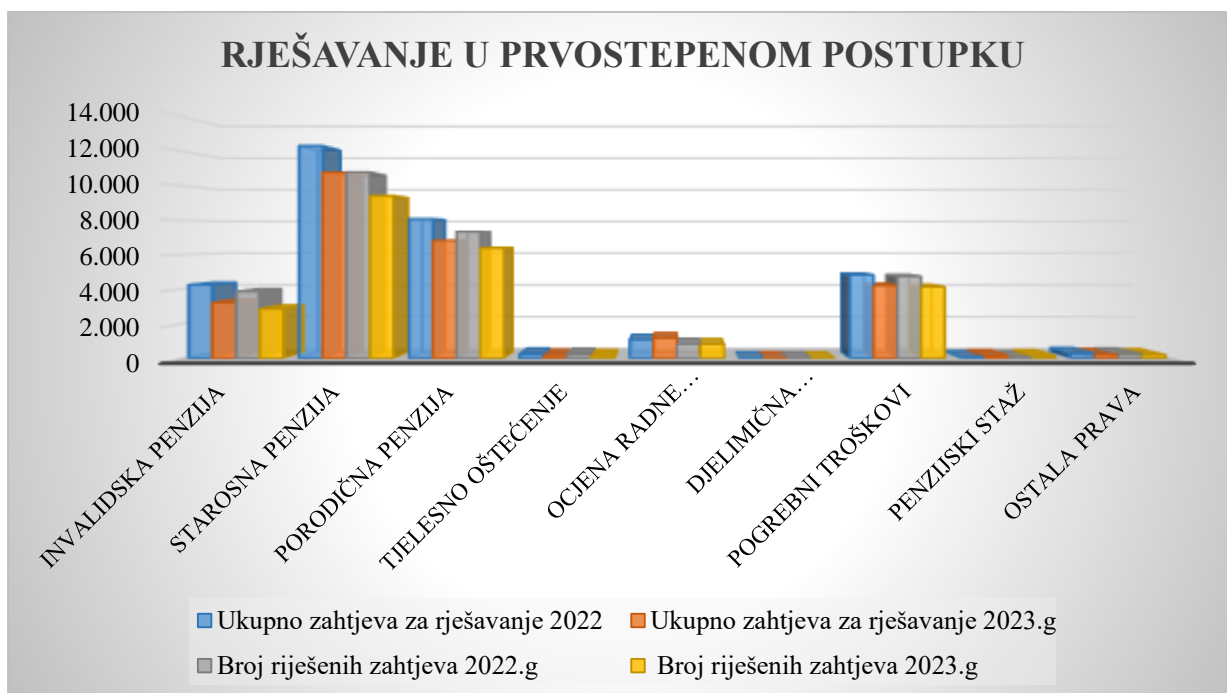
Penzije	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Preko 6 mjeseci
Starosne	7.764	1.484	133	35
Invalidske	2.102	531	231	6
Djelimične invalidske	6	2	0	0
Porodične	5.482	776	114	15
Pogrebni troškovi	4.072	66	2	1
Tjelesno oštećenje	149	7	6	1
Ocjena radne sposobnosti- nije utvrđen gubitak radne sposobnosti	39	421	354	10
Penzijski staž	114	18	8	1
Ostala prava iz PIO	166	18	12	3
Ukupno	19.894	3.323	860	72

U zakonskom roku do 30 dana riješeno je 82,37% od ukupnog broja riješenih zahtjeva, u periodu od 1 do 3 mjeseca riješeno je 12,00%, u periodu od 3 mjeseca do 6 mjeseci 3,00%, dok je u periodu preko 6 mjeseci, riješeno je 0,26% zahtjeva.

Pored već prethodno navedenih razloga, trajanje postupka u rješavanju podnijetih zahtjeva, u velikom broju slučajeva, uslovljeno je potrebom za kompletiranjem baze podataka aktivnih osiguranika sa nedostajućim podacima, dodatnom provjerom tačnosti unesenih podataka u bazu podataka aktivnih osiguranika i potrebom da se sačine službene zabilješke u tim slučajevima, kako bi se na propisan način sprovele sve potrebne radnje. Takođe, određeni broj osiguranika je ostvario staž kod poslodavaca koji su u postupku stečaja ili je postupak stečaja već okončan, likvidacije, što značajno otežava postupak utvrđivanja staža osiguranja, jer je nedostupna dokumentacija za provjeru ili poslodavac nije dostavio u zakonom propisanom roku prijave podataka na osnovu kojih je utvrđuju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i sama visina prava.

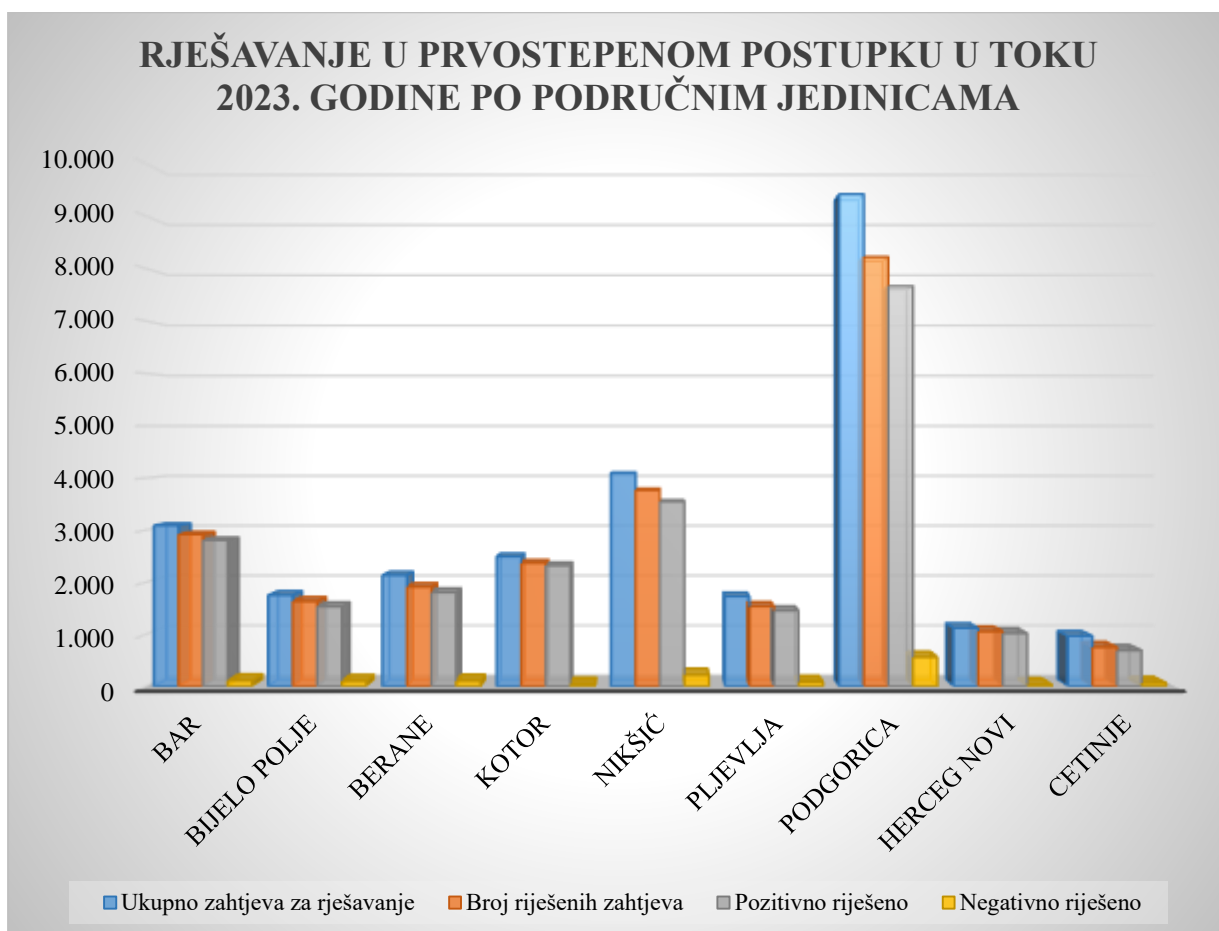
RJEŠAVANJE U PRVOSTEPENOM POSTUPKU PO PODRUČNIM JEDINICAMA U POREĐENJU SA 2022. GODINOM PO VRSTAMA PRAVA

Područna jedinica	Ukupno zahtjeva za rješavanje		Broj riješenih zahtjeva		Procenat neriješenih		Procenat ažurnosti do 30 dana	
	2022.	2023.	2022.	2023.	2022.	2023.	2022.	2023.
Invalidska penzija	4.263	3.231	3.868	2.870	9,27%	11,17%	83,53%	73,24%
Starosna penzija	12.303	10.764	10.779	9.416	12,39%	12,52%	88,87%	82,46%
Porodična penzija	8.076	6.825	7.336	6.387	9,16%	6,42%	90,81%	85,83%
Tjelesno oštećenje	247	178	236	163	4,45%	8,43%	87,29%	91,41%
Ocjena radne sposobnosti	1.087	1.191	838	824	22,91%	30,81%	5,61%	4,73%
Djelimična invalidska penzija	10	9	10	8	10,00%	11,11%	77,78%	75,00%
Pogrebni troškovi	4.828	4.209	4.745	4.141	1,72%	1,62%	96,61%	98,33%
Penzijski staž	81	151	67	142	17,28%	5,96%	86,57%	80,28%
Ostala prava	280	221	247	200	11,79%	9,50%	90,69%	83,00%
Ukupno	31.175	26.779	28.125	24.151	9,78%	9,81%	87,43%	82,37%

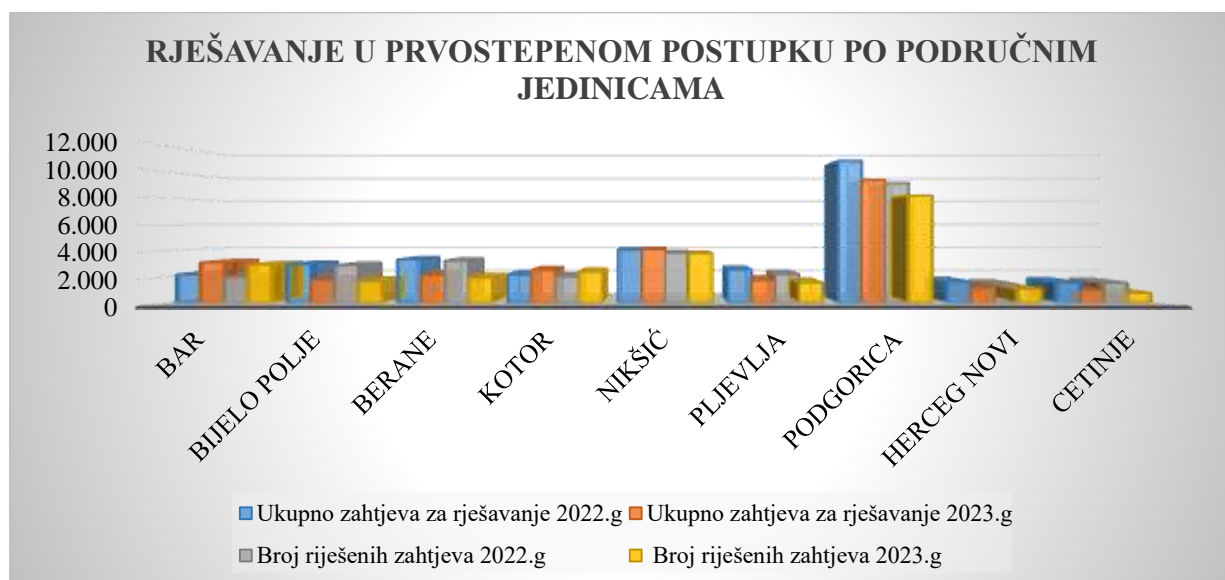
RJEŠAVANJE U PRVOSTEPENOM POSTUPKU U TOKU 2023. GODINE PO PODRUČNIM JEDINICAMA

Područna jedinica	Ukupno zahtjeva za rješavanje	Broj riješenih zahtjeva	Pozitivno riješeno	Negativno riješeno	Procenat neriješenih od ukupnih	Procenat ažurnosti do 30 dana
Bar	3.089	2.918	2.807	111	5,54%	89,10%
Bijelo Polje	1.749	1.632	1.532	100	6,69%	91,42%
Berane	2.134	1.907	1.803	104	10,64%	91,35%
Kotor	2.493	2.365	2.318	47	5,13%	91,63%
Nikšić	4.091	3.768	3.546	222	7,90%	92,22%
Pljevlja	1.724	1.533	1.452	81	11,08%	86,30%
Podgorica	9.417	8.224	7.665	559	12,67%	65,88%
Herceg Novi	1.119	1.053	1.018	35	5,90%	95,25%
Cetinje	964	751	689	62	22,10%	89,75%
Ukupno	26.780	24.151	22.830	1.321	9,74%	88,10%

RJEŠAVANJE U PRVOSTEPENOM POSTUPKU PO PODRUČNIM JEDINICAMA U POREĐENJU SA 2022. GODINOM

Područna jedinica	Ukupno zahtjeva za rješavanje		Broj riješenih zahtjeva		Procenat neriješenih		Procenat ažurnosti do 30 dana	
	2022.	2023.	2022.	2023.	2022.	2023.	2022.	2023.
Bar	2.165	3.089	1.954	2.918	9,70%	5,54%	81,88%	89,10%
Bijelo Polje	2.947	1.749	2.858	1.632	3,02%	6,69%	93,39%	91,42%
Berane	3.305	2.134	3.211	1.907	2,84%	10,64%	96,14%	91,35%
Kotor	2.148	2.493	1.995	2.365	7,12%	5,13%	92,58%	91,63%
Nikšić	4.051	4.091	3.832	3.768	5,41%	7,90%	93,95%	92,22%
Pljevlja	2.528	1.724	2.178	1.533	13,84%	11,08%	95,59%	86,30%
Podgorica	10.879	9.417	9.185	8.224	15,57%	12,67%	75,96%	65,88%
Herceg Novi	1.600	1.119	1.393	1.053	12,94%	5,90%	95,12%	95,25%
Cetinje	1.552	964	1.519	751	2,13%	22,10%	92,30%	89,75%
Ukupno	31.175	26.780	28.125	24.151	9,78%	9,74%	87,43%	88,10%

TRAJANJE POSTUPKA U RJEŠAVANJU PODNIJETIH ZAHTJEVA U 2023. GODINI PO PODRUČNIM JEDINICAMA

Područna jedinica	Do jednog mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Preko 6 mjeseci
Bar	2.600	190	117	11
Bijelo Polje	1.492	66	73	0
Berane	1.742	104	58	3
Kotor	2.167	124	69	5
Nikšić	3.475	203	89	1
Pljevlja	1.323	142	65	3
Podgorica	5.418	2.412	343	51
Herceg Novi	1.003	25	25	0
Cetinje	674	56	21	0
Ukupno	19.894	3.323	860	74

U izvještajnom periodu u područnim jedinicama obavljane su i druge aktivnosti:

- ovjereno je 28.767 rješenja o administrativnim zabranama,
- izdato je 20.527 uvjerenja po zahtjevima osiguranika i korisnika (da su/nijesu korisnici penzija, da nijesu korisnici tuđe njege i pomoći, uvjerenja o visini penzije, uvjerenja o unijetim podacima o stažu i zaradama u bazu podataka Fonda PIO itd.).

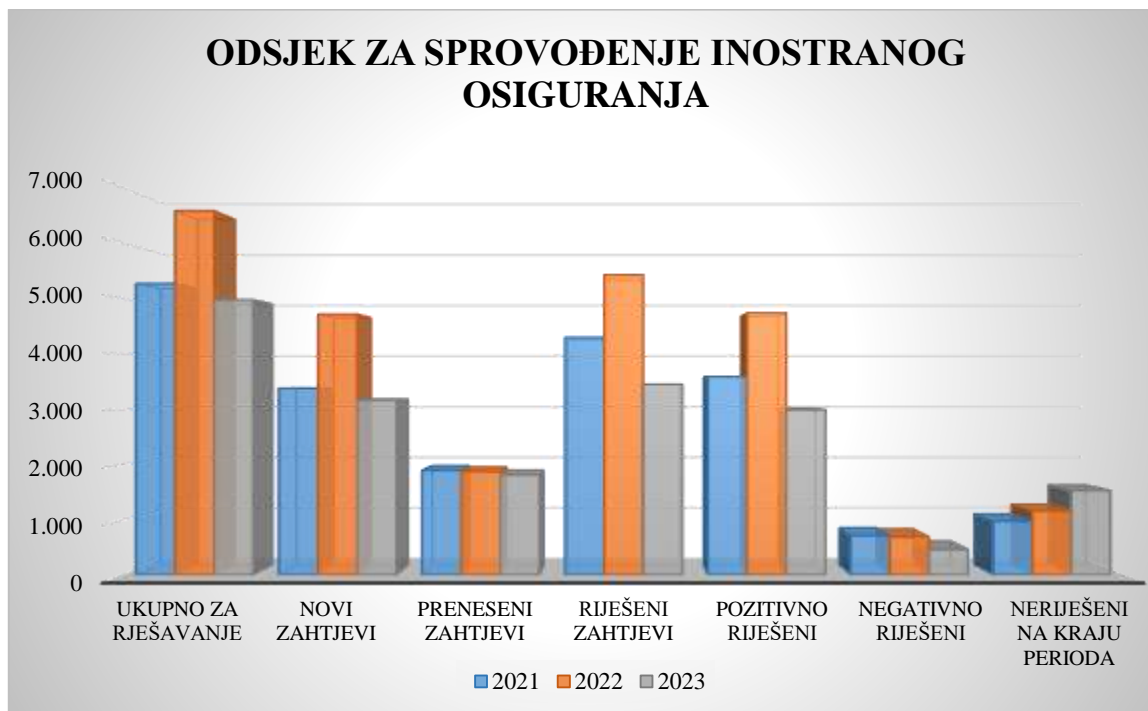
1.2.2. Odsjek za sprovođenje inostranog osiguranja

U Odsjeku za sprovođenje inostranog osiguranja, u toku 2023. godine, ukupan broj zahtjeva za rješavanje bio je 4.974, od čega 3.164 novih zahtjeva i 1.810 prenesenih zahtjeva iz prethodne godine. Od ukupnog broja zahtjeva za rješavanje, pozitivno je riješeno 2.987 zahtjeva, dok je negativno riješenih 460. Neriješenih na kraju perioda je 1.527 ili 30,70%, dok je procenat riješenih zahtjeva u zakonskom roku iznosio 73,46%.

U izvještajnom periodu obrađeno je ukupno 2.516 zamolnica u čiji broj ne ulaze zamolnice iz prethodnih godina koje su često aktivne jer inostrani nosilac osiguranja traži dodatne informacije i obavještenja u vezi istih.

Takođe, zaposleni u ovom odsjeku preduzimaju stalne urgencije prema inostranim nosiocima osiguranja, pisanim putem, elektronskim i telefonskim putem u cilju efikasnijeg okončanja postupka, obavljaju komunikaciju i pružaju administrativno pravnu pomoć nadležnim nosiocima osiguranja kao i osiguranicima.

	2021.	2022.	2023.
Ukupno za rješavanje	5.267	6.584	4.974
Novi zahtjevi	3.374	4.713	3.164
Preneseni zahtjevi	1.893	1.871	1.810
Riješeni zahtjevi	4.295	5.426	3.447
Pozitivno riješeni	3.586	4.737	2.987
Negativno riješeni	709	689	460
Neriješeni na kraju perioda	972	1.158	1.527
	18,45%	17,59%	30,70%
Procenat ažurnosti do 30 dana	77,67%	84,02%	73,46%

U Odsjeku za sprovođenje inostranog osiguranja procenat riješenih zahtjeva u zakonskom roku od 30 dana u 2023. godini iznosi 73,46%, što je za 10,56% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Potrebno je napomenuti da ovaj odsjek rješava po zahtjevima u skladu sa međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju i to sa: Austrijom, Belgijom, Bugarskom, Velikom Britanijom, Danskom, Italijom, Mađarskom, Luksemburgom, Njemačkom, Norveškom, Poljskom, Francuskom, Slovačkom, Švedskom, Švajcarskom, Holandijom, Libijom, Egiptom, Češkom, Turskom. Takođe se obavljaju poslovi u vezi primjene Sporazuma o potvrđivanju perioda osiguranja za ostvarivanje prava na penziju sa Kosovom. Od bivših republika SFRJ, primjenjuju se sporazumi potpisani sa Makedonijom, Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom, Srbijom i Slovenijom, što predstavlja veliku specifičnost u radu ovog odsjeka i nemogućnost brzog završetka postupka zbog čekanja odgovara od inostranog nosioca osiguranja, a koji se odnosi na podatke koji su bitni za okončanje postupka. Stoga se ne može ispoštovati zakonski rok od 30 dana za donošenje rješenja u upravnom postupku. Sa Kosovom se obavljaju poslovi u vezi sa primjenom Sporazuma o potvrđivanju perioda osiguranja do uslova za ostvarivanje prava na penziju.

U izvještajnom periodu na nivou područnih jedinica i Odsjeka za sprovođenje INO osiguranja pokrenuta su 6.189 postupka po službenoj dužnosti i 1.973

postupaka prenijetih iz prethodne godine, tako da ih je ukupno bilo 8.162. Od ovog broja okončan je 8.033 postupak, dok je ostalo neokončanih 129 postupaka.

Postupci po službenoj dužnosti u područnim jedinicama kao i u Odsjeku za sprovođenje inostranog osiguranja pokrenuti su u slučajevima prestanka prava na porodičnu penziju po sili zakona, obustava isplate porodične penzije zbog nedostavljanja potvrde o školovanju, uspostavljanja prava na isplatu porodične penzije, prestanka prava na tuđu pomoć i njegu i tjelesno oštećenje uslijed smrti korisnika prava, rješenje o prestanku prava radi ostvarivanja prava na povoljniju penziju, rješavanje po presudi Ustavnog suda Crne Gore kojim se ukida odredba člana 17 stav 1 Zakona o PIO („Sl. list CG“ br. 99/23 od 03.11.2023. godine) i u drugim slučajevima kad to nalažu pravila postupka.

Posebno treba naglasiti da je broj postupaka koji je pokrenut po službenoj dužnosti u odnosu na 2022. godinu znatno manji. U 2023. godini najveći broj podnijetih postupaka po službenoj dužnosti pokrenut je shodno prestanku prava po sili zakona, obustava isplate porodične penzije zbog nedostavljanja potvrde o školovanju i postupanja po presudi Ustavnog suda Crne Gore („Sl. list CG“ br. 99/23 od 03.11.2023. godine) odnosno Ustava Crne Gore.

1.2.3. Odsjek za medicinsko vještačenje

U Odsjeku za medicinsko vještačenje obavljaju se poslovi vještačenja u postupku ostvarivanja prava iz penzijskog invalidskog osiguranja, utvrđivanje gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja, utvrđivanje uzroka invalidnosti i tjelesnog oštećenja, vještačenje u postupku ostvarivanja prava po osnovu međunarodnih ugovora, vještačenje o promjeni u stanju invalidnosti, utvrđivanje nesposobnosti za samostalan život i rad za članove porodice osiguranika i korisnika, kontrola medicinske dokumentacije u predmetima prije ocjene radne sposobnosti, kontrola nalaza, ocjene i mišljenja o radnoj sposobnosti osiguranika i kontrolni pregledi korisnika prava. Poslove vještačenja i ocjene radne sposobnosti vrši Prvostepena invalidska komisija, koja je organizovana u okviru Sektora.

Prvostepena invalidska komisija je u toku 2023. godine, na osnovu Pravilnika o obrazovanju i načinu rada Prvostepene invalidske komisije u prvostepenom postupku za ostvarivanje prava osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja i Pravilnika o obimu i sadržini medicinske dokumentacije potrebne u postupku vještačenja radi ostvarivanja prava osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja, riješila 1.959 zahtjeva.

Od riješenih 1.959 zahtjeva, za ocjenu radne sposobnosti je bilo 440 zahtjeva, a za ostala prava 1.519 zahtjeva.

PGRS – potpuni gubitak radne sposobnosti, utvrđen je kod 439 osiguranika ili 22.41%.

DGRS – djelimični gubitak radne sposobnosti, utvrđen je kod jednog osiguranika ili 0,05%.

Na osnovu međunarodnih sporazuma o socijalnom osiguranju, invalidske inostrane penzije ostvarilo je 209 osiguranika ili 10,66%.

Kontrolni pregledi, koji su prema Pravilniku obavezni u roku od tri godine od datuma nastanka PGRS, izvršeni su kod 131 osiguranika ili 6.68 %.

Bez kategorije (odbijeni zahtjevi) bilo je 621 osiguranik ili 31.69 %.

Vještačenje nije izvršeno za 216 osiguranika ili 11.02%, zbog neopravdanog ne odazivanja osiguranika na pregled, odustajanja osiguranika od zahtjeva ili ne posjedovanja kompletne medicinske dokumentacije.

Ponovo je pozvano 122 osiguranika ili 6.22 %.

Tjelesno oštećenje je vještačeno u 32 zahtjeva. Pozitivno je riješeno 9 zahtjeva ili 28.12 %, a odbijeno je 23 zahtjeva ili 71.88 %.

Nesposobnost za samostalan život i rad je vještačena za 181 zahtjev. Pozitivno su riješena 103 zahtjeva ili 56.90 %, a odbijeno je 78 zahtjeva ili 43.10%.

Ostala prava – 7. Svi zahtjevi pozitivno riješeni ili 100%.

Struktura osiguranika kod kojih je utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti (PGRS) prema polu, životnoj dobi i godinama staža je sljedeća:

- PGRS je utvrđen kod 280 muškaraca ili 63.78 %, odnosno 159 žena ili 36,22 %.
- Prema životnom dobu, najviše je PGRS kod osiguranika u dobi od 60-70 godina starosti, i to: muškaraca 137 ili 48,92 % i žena 93 ili 58,49%.
- Prema godinama radnog staža, najviše PGRS bilo je kod muškaraca sa stažem do 30 godina, i to 108 ili 38,57%, a najviša zastupljenost PGRS kod žena je sa radnim stažem do 20 godina, i to kod 74 osiguranice ili 46,54%.

Najčešći uzroci invalidnosti kod osiguranika kod kojih je utvrđen PGRS su, na prvom mjestu, maligna oboljenja, i to kod 133 osiguranika ili 30,29 %, zatim slijede bolesti srca i krvnih sudova kod 74 ili 16,85 % i duševni poremećaji i poremećaji ponašanja kod 54 ili 12,30 % osiguranika. Potom slijede bolesti koštanog mišićnog sistema, bolesti nervnog sistema, bolesti žlijezda sa unutrašnjim lučenjem.

OCJENA RADNE SPOSOBNOSTI

PRAVO	BROJ	PROCENAT
POTPUNI GUBITAK RADNE SPOSOBNOSTI	439	22,41
KONTROLNI PREGLED	131	6,68
INO - KORISNICI IZ DRUGIH DRŽAVA	209	10,66
DJELIMIČNI GUBITAK RADNE SPOSOBNOSTI	1	0,05
NEMA KATEGORIJE	621	31,69
VRAĆENO	122	6,22

TJELESNO OŠTEĆENJE

POZITIVNO RIJEŠENO	%	ODBIJENO	%	UKUPNO
9	28,12	23	71,88	32

NESPOSOBNOST ZA SAMOSTALAN ŽIVOT I RAD

POZITIVNO RIJEŠENO	%	ODBIJENO	%	UKUPNO
103	56,90	78	43,10	181

POTPUNI GUBITAK RADNE SPOSOBNOSTI

POL	BROJ	%
Muški	280	63,78
Ženski	159	36,22
UKUPNO	439	100,00

PGRS PREMA UZROKU INVALIDNOSTI

Broj	Naziv	Procenat
1.	Maligna oboljenja	30,29
2.	Bolest srca i krvotoka	16,85
3.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	12,30
4.	Ostale bolesti	40,56

2. SEKTOR ZA EKONOMSKE I FINANSIJSKE POSLOVE IZ OBLASTI PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

Poslovi iz nadležnosti Sektora za ekonomske i finansijske poslove iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja obavljaju se u tri organizacione jedinice, i to:

- Odsjeku za obračun i isplatu prava
- Odsjeku za računovodstvo
- Odsjeku za statistiku

Sektor za ekonomske i finansijske poslove iz oblasti PIO je u 2023. godini pored redovnih aktivnosti, plaćanja i isplata penzija, imao i dva vanredna usklađivanja penzija:

- vanredno usklađivanje u iznosu od 2,95 odsto od 1. maja 2023. godine, isplata izvršena u junu 2023. godine sa redovnom penzijom za maj,
- vanredno usklađivanje u iznosu od 2,55 odsto sa primjenom od 1.9.2023. godine, isplata izvršena u oktobru sa redovnom penzijom za septembar.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 6. aprila 2023. godine, Zaključkom broj 07-011/23-1628/2, usvojila Informaciju o isplati jednokratne novčane pomoći na osnovu direktne budžetske podrške Evropske komisije Crnoj Gori, za prevazilaženje energetske krize. Na osnovu navedenog Zaključka Vlade, Fond PIO Crne Gore izvršio je obračun i isplatu jednokratne pomoći u iznosu od po 150 eura za 40.342 korisnika najniže penzije, kao i za 104 korisnika privremene naknade.

Takođe, u decembru 2023. godine izvršena je i isplata jednokratne novčane pomoći za penzionere koji imaju sto i preko sto godina. Tom prilikom je isplaćena jednokratna novčana pomoć od po 250 eura za 19 penzionera.

2.1. Odsjek za obračun i isplatu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja

Odsjek za obračun i isplatu prava prati i sprovodi propise iz: oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja u dijelu obračuna i isplate prava iz PIO, oblasti upravnog postupka u dijelu obračuna i isplate prava i iz oblasti obezbjeđenja i izvršenja.

Takođe, u ovom odsjeku vrši se sprovođenje rješenja i zaključaka u dijelu obračuna i isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u nacionalnom i međunarodnom osiguranju; kontrola pojedinačnih obračuna po rješenjima u nacionalnom i međunarodnom osiguranju; sprovođenje obračuna za refundaciju sredstava invalidima rada II kategorije, po zahtjevima poslodavaca; sprovođenje obračuna i obrada za isplatu odštetnih zahtjeva po preračunatim penzijama,

shodno međunarodnom sporazumu o socijalnom osiguranju; vođenje evidencija o uplatama i isplatama po odštetnim zahtjevima, shodno međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju; sprovođenje administrativnih, sudskih i drugih zabrana; unos članarine; unos, promjena i brisanje tekućih računa; izdavanje potvrda, uvjerenja i izvoda iz baze podataka korisnika prava o primanjima i kreditnim zaduženjima penzionera (za sticanje državljanstva, ostvarivanje tuđe njege i pomoći kod Centra za socijalni rad, jednokratne novčane pomoći, ovjeru zdravstvene knjižice, odmor i rekreaciju preko Saveza udruženja penzionera, subvencije za plaćanje računa za utrošenu električnu energiju, itd.); izrada mjesečnih, kvartalnih i godišnjih izvještaja u vezi sa isplatom prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja; izdavanje potvrda o životu za korisnike prava koji žive na teritoriji Crne Gore, a pravo iz PIO ostvaruju u drugim državama, po međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju; sprovođenje potvrda o životu za korisnike prava iz PIO koji žive van teritorije Crne Gore, a pravo ostvaruju po međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju; vođenje službenih evidencija.

Tokom izvještajnog perioda Fond PIO Crne Gore je obezbijedio sredstva za isplatu **125.817** korisnika prava (civilni i vojni sa prebivalištem u Crnoj Gori i inostranstvu) i to:

BROJ KORISNIKA PRAVA NA DAN 31.12.2023. GODINE

Rbr	Civilni korisnici - Vrsta prava	Crna Gora	Sjeverna Makedonija	BIH	Hrvatska	Srbija	Slovenija	Ukupan broj
1	Starosna penzija	65.851	181	1.298	771	4.574	200	72.875
2	Invalidske penzije	16.615	17	182	79	655	27	17.575
3	Porodične penzije	27.444	89	632	287	1.042	39	29.533
4	Srazmjerne starosne penzije	1			3	1		5
5	Porodične penzije po drugom roditelju	151				1		152
6	Tuđa njega i pomoć	533			4	16		553
7	Tjelesno oštećenje	3.068		1	10	39		3.118
8	Privremena naknada invalida III kategorije	156		1				157
9	Djelimične invalidske penzije	19		1	1			21
10	Dodatak za spomenicu	5				1		6
	Ukupno civilni korisnici prava	113.843	287	2.115	1.155	6.329	266	123.995

Rbr	Vojni korisnici - Vrsta prava	Crna Gora	Sjeverna Makedonija	BIH	Hrvatska	Srbija	Slovenija	Ukupan broj
1	Starosna penzija	724	2	3	9	30	1	769
2	Invalidske penzije	297		2	3	4		306
3	Porodične penzije	675	1	9	6	9	1	701
4	Porodične penzije po drugom roditelju	1						1
5	Tuđa njega i pomoć	11						11
6	Tjelesno oštećenje	34						34
	Ukupno vojni korisnici prava	1.742	3	14	18	43	2	1.822
	Ukupan broj korisnika prava	115.585	290	2.129	1.173	6.372	268	125.817

Za izvještajni period pristiglo je i obrađeno u Odsjeku **23.994** rješenja, od područnih jedinica i Odsjeka za sprovođenje inostranog osiguranja.

U djelokrug rada Odsjeka spada i sprovođenje administrativnih zabrana, razni oblici kredita kod poslovnih banaka i mikrokreditnih institucija u svojstvu korisnika kredita ili žiranta, krediti na odloženo plaćanje (registracija automobila, kupovina paketa suhomesnatih proizvoda, svinjske polutke, jagnjad, tehnička roba, odmor i rekreacija, itd.), rješenja o izvršenju od strane sudova. U izvještajnom periodu Odsjeku su dostavljene 9.264 sudske i administrativne zabrane od strane poslovnih banaka i MFI (ručno unesenih), obustave po raznim osnovama i potvrde o životu 19.465 (ručno unesenih) i drugih potvrda, zahtjeva, promjena tekućih računa, obavještenja, molbi itd. koje nije moguće brojčano iskazati.

OBRAĐENA AKTA U ODSJEKU U 2023. GODINI

1.	Rješenja od područnih jedinica	23.994
2.	Sudske i administrativne zabrane, pristupnice i dr.	9.264
3.	Obustave po raznim osnovama i potvrde o životu	19.465

Takođe, prema bivšim državama SFRJ (Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Hrvatska, Srbija i Slovenija) blagovremeno je vršena dostava obrazaca potvrda o životu i tekućih računa u cilju zakonite isplate penzija korisnika prava Fonda PIO Crne Gore sa prebivalištem van teritorije Crne Gore.

Blagovremeno je vršena, shodno Zakonu, priprema i razmjena podataka u vezi sa odštetnim zahtjevima bivših republika SFRJ. Shodno zahtjevima korisnika, takođe je vršena ovjera potvrda o životu za lica koja su sa prebivalištem u Crnoj Gori, a primaju penziju iz Fonda druge države.

2.2. Odsjek za računovodstvene poslove u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja

U Odsjeku za računovodstvene poslove, kao i u prethodnom periodu, sve aktivnosti su obavljane u skladu sa propisima i uputstvima koji se odnose na računovodstvene politike državnih fondova. Naime, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore vodi poslovne knjige u skladu sa:

- Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list RCG“, br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 66/19 i 70/21 i 145/21);
- Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu („Sl. list CG“, br. 144/21, 55/22 i 109/22);
- Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet CG i budžete opština („Sl. list RCG“, br. 72/16, 106/20 i 80/21);
- Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta i državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Sl. list CG“, br. 23/14 i 71/19), a u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima;
- Uputstvom o radu Državnog trezora („Sl. list CG“, br. 53/14, 72/15, 69/19 i 96/21);
- Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popis stvari u državnoj imovini („Sl. list CG“, br. 13/10);
- Zakon o državnoj imovini Crne Gore („Sl. list CG“, br. 21/09 i 40/11);
- Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari („Sl. list CG“, br. 47/11);
- Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika („Sl. list“ RCG, br. 32/03).

U skladu sa navedenim propisima postavljen je sistem budžetskog računovodstva i okvir finansijskog izvještavanja. Fond PIO Crne Gore je blagovremeno obezbijedio da se primici i izdaci, obaveze kao i potraživanja, stanje imovine i dr. u poslovnim knjigama evidentiraju po klasi, grupi i sintetici u skladu sa navedenim pravilnikom. Evidentiranje poslovnih događaja temelji se na zakonskim propisima i računovodstvenim standardima primjenom gotovinskog

načela u evidentiranju primitaka i izdataka, kao i primjenom modifikovanog načela u evidentiranju imovine, obaveza i potraživanja.

Sistem vođenja budžetskog računovodstva i izvještavanja daju pouzdanu osnovu za upravljanje budžetom i postizanje finansijske odgovornosti u donošenju odluka i poslovnih politika. Stoga su u Fondu osigurane kontrole zakonitog trošenja u svakoj fazi njihovog nastanka i trošenja.

U izvještajnom periodu u ovom odsjeku obavljani su poslovi koji se odnose na:

- praćenje i kontrolu finansijskih promjena Fonda uz primjenu važećih materijalno-finansijskih propisa, kontnog plana i drugih akata;
- obezbjeđivanje vođenja poslovnih knjiga – Glavne knjige Fonda i pomoćnih evidencija (osnovna sredstva, materijal i sitan inventar, analitike poslovnih partnera – kupaca i dobavljača) utvrđenih zakonom i podzakonskim aktima koji regulišu ovu oblast;
- kontrolu ispravnosti, tačnosti i zakonitosti knjigovodstvenih isprava na kojima se zasniva knjigovodstvena evidencija Fonda;
- evidentiranje prihoda po osnovu doprinosa za PIO po vrstama doprinosa na bazi izjave primaoca koje svakodnevno dostavlja Ministarstvo finansija - Direktorat Državnog trezora;
- evidentiranje prihoda po međunarodnim sporazumima i ostalih prihoda Fonda na osnovu izvještaja dostavljenih od strane poslovne banke i Ministarstva finansija – Direktorat Državnog trezora;
- evidentiranje obračuna prava iz PIO iz nacionalnog i međunarodnog socijalnog osiguranja, na osnovu rekapitulara o obračunatim vrstama prava iz PIO;
- evidentiranje isplaćenih prava iz PIO u nacionalnom i međunarodnom osiguranju na osnovu izvještaja dobijenih od Državnog trezora i poslovne banke za plaćanja prema inostranstvu ;
- obračun i evidentiranje doprinosa na penzije po stopama propisanim Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje;
- evidentiranje promjena na osnovnim sredstvima, sitnom inventaru i potrošnom materijalu i obračun amortizacije;
- obradu i evidentiranje ostalih plaćanja koja proizilaze iz rada Fonda (zarada zaposlenih na bazi izvršenih obračuna, faktura za materijalne troškove Fonda, odluke Upravnog odbora Fonda i drugih materijalno – finansijskih dokumenata);
- kontinuirano usaglašavanje stanja sa dobavljačima Fonda i dostavljanje izvoda otvorenih stavki na godišnjem nivou;

- pripremu podataka za izradu polugodišnjih i godišnjih izvještaja o finansijskom poslovanju radi dostavljanja nadležnim organima i institucijama;
- izradu izvještaja o neizmirenim obavezama Fonda na kvartalnom i godišnjem nivou, a po zahtjevu Ministarstva finansija i Ministarstva rada i socijalnog staranja u kraćim vremenskim intervalima.

Stupanjem na snagu Uredbe o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki („Sl.list CG“ br. 69/20 i 105/20) propisana je objedinjena nabavka od strane Uprave za katastar i državnu imovinu za potrebe organa državne uprave i državnih fondova za nabavku roba i usluga.

Računovodstvo Fonda je tokom 2023. godine izvršilo sva potrebna knjiženja i usaglasilo stanja sa dobavljačima Fonda na osnovu dostavljenih izvoda otvorenih stavki na godišnjem nivou.

U toku 2023. godine odrađeno je 965 naloga za knjiženje, što je 13.857 stavki, a po vrsti aktivnosti: 50 - glavni račun državnog trezora - 180 naloga, 51 - doprinosi za PIO - 246 naloga, 52 - trezor ostali primici - 57 naloga, 65 - devizni račun kod Prve banke - 110 naloga, 25 - ostala knjiženja - 372 naloga.

Pored redovnih aktivnosti koje se odvijaju u Odsjeku za računovodstvene poslove u oblasti PIO, u toku 2023. godine službenici su bili angažovani na stavljanju na uvid dokumentacije i podataka u vezi sa izvorima finansiranja i izdacima Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore koji su evidentirani u Glavnoj knjizi i analitičkim evidencijama Fonda, po zahtjevima ovašćenih revizora Državne revizorske institucije koji su izvršili kontrolu Fonda PIO Crne Gore u sklopu kontrole Završnog računa Budžeta CG za 2022. godinu.

U okviru revizije izvora finansiranja obuhvaćena je revizija prihoda po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, po svim vrstama doprinosa, koji su evidentirani na bazi „izjave primaoca“ koju dostavlja Ministarstvo finansija - Državni trezor, ostalih izvornih prihoda koji se evidentiraju na bazi izvoda sa evidencionih računa i usaglašenost podataka sa Glavnom knjigom Trezora.

Revizijom izadataka Fonda obuhvaćeni su izdaci koji se odnose na obračun i isplatu penzija i bruto zarada zaposlenih. Državni revizori su izvršili neposredni uvid u obračun penzija, zarada i zahtjeva za plaćanje, na osnovu kojih su izdaci evidentirani u Glavnoj knjizi Fonda.

Cjelokupna dokumentacija koja je stavljena na uvid je skenirana i dostavljena u elektronskoj formi.

2.3. Odsjek za statistiku i analize

U Odsjeku za statistiku i analize aktivnost je usmjerena na izradu statističkih izvještaja iz oblasti obračuna i isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

U ovom Odsjeku, tokom 2023. godine, obavljale su se sljedeće aktivnosti:

- vršena je obrada statističkih podataka po izvršenim isplatama prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja, radi analiziranja podaka o kretanju broja penzionera po vrstama prava i strukturi;
- pripremani su statistički podaci, na mjesečnoj osnovi, o korisnicima prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja po raznim kriterijumima - starosnoj i polnoj strukturi, visini penzija, opštinama, godinama korišćenja prava i dr;
- pripremani su statistički izvještaji koji su na mjesečnom i godišnjem nivou objavljeni na sajtu Fonda PIO;
- shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjoj kontroli u javnom sektoru i Smjernicama za uspostavljanje i sprovođenje procesa upravljanja rizicima u subjektima javnog sektora, održavane su radionice radi definisanja spiska rizika za Odsjek.
- kako je Fond PIO administrativni izvor podataka o broju korisnika prava i iznosu isplaćenih sredstava, shodno Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju Crne Gore, Odsjek je iz osnova svoje nadležnosti, tokom 2023. godine uspješno sarađivao na realizaciji ESSPROS statistike - Evropski sistem integrisane statistike socijalne zaštite.
- pripremani su statistički podaci za potrebe Monstata, Ministarstva finansija, Ministarstva rada i socijalnog staranja, štampane i elektronske medije, Saveza udruženja penzionera Crne Gore, lokalnih penzionerskih udruženja i dr.

3. SEKTOR ZA PRAVNE POSLOVE, POSLOVE PRUŽANJA STRUČNE POMOĆI ORGANIZACIJAMA PENZIONERA I LJUDSKE RESURSE

Sektor za pravne poslove, poslove pružanja stručne pomoći organizacijama penzionera i ljudske resurse čine dvije organizacione jedinice:

- Odsjek za pravne poslove i poslove pružanja stručne pomoći organizacijama penzionera i
- Odsjek za ljudske resurse.

3.1. Odsjek za pravne poslove i poslove pružanja stručne pomoći organizacijama penzionera

Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u nadležnosti ovog odsjeka nalaze se poslovi koji se odnose na:

- pripremu predloga opštih i drugih akata koje donose Upravni odbor Fonda i direktor Fonda;
- sistemsko praćenje i analizu zakonskih i drugih propisa;
- pripremu i kontrolu ugovora i sporazuma koje zaključuje Fond;
- pravno zastupanje Fonda i njegovih organa pred nadležnim sudovima i drugim organima;
- pružanje stručne pomoći, logistike i podrške u radu Savezu udruženja penzionera Crne Gore i opštinskih udruženja penzionera;
- praćenje realizacije ugovora vezanih za stambenu problematiku korisnika prava iz PIO;
- saradnja sa resornim državnim organima i Savezom udruženja penzionera Crne Gore, kao i druge poslove iz djelokruga rada ovog odsjeka.

S obzirom na činjenicu da je u periodu od 1.1. do 31.12.2023. godine u rad primljeno 40 novih tužbi sa predlozima za ponavljanje pravosnažno okončanih postupka, i zakazano 228 ročišta, u predmetima u kojima je Fond PIO Crne Gore označen kao tuženi, u ovom izvještajnom periodu biće dat akcent na predmete po tužbama koji su dobijeni u rad u toku prethodnih godina, koji postupci su vođeni i okončani, a radi se o postupcima koje su, uglavnom, inicirali vojni penzioneri, iz sljedećih pravnih osnova:

- isplate duga zbog manje isplaćene razlike penzije između konačnog iznosa prava i iznosa po ranijem rješenju, za period od 15.8.2007. godine do izrade nalaza i mišljenja vještaka ekonomsko-finansijske struke, zbog neusklađivanja penzija od 2×10 odsto vojnim penzionerima, shodno Odlukama Upravnog odbora Fonda PIO Crne Gore od 1.12.2007. godine i 1.12.2008. godine.

- naknada štete zbog manje isplaćivane penzije zbog neusklađivanja penzije vojnim penzionerima shodno Odluci Upravnog odbora Fonda PIO Crne Gore br.64/2007 od 20.7.2007. godine, koja se odnosi na usklađivanja penzija i novčanih davanja od 1.7.2007. godine za 11,89 odsto.

- naknada materijalne štete, koja se ogleda u razlici između isplaćenih penzija, i penzija koje su trebale biti isplaćene primjenom odredbe čl. 245. Zakona o Vojsci Jugoslavije, zbog neusklađivanja penzije vojnim penzionerima sa 0,5 odsto, a koji su zahtijevali stručno i drugo angažovanje u pripremanju odgovora na tužbe, zastupanju na zakazanim ročištima, pripremi

neophodnih redovnih ili vanrednih pravnih sredstava, zavisno od uspješnosti u sporovima, u predmetima koji su zakazivani u izvještajnom periodu, u kojima se Fond pojavljuje kao tuženi.

U predmetima, po gore navedenim pravnim osnovima, tužioci su vojni penzioneri, čiju je isplatu penzija Fond PIO Crne Gore preuzeo od Ministarstva finansija, počev od 15.8.2007. godine, na osnovu odredbe člana 215 v Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PIO („Sl.list RCG“ br.47/07), koji su pokrenuli sporove pred više osnovnih sudova u Crnoj Gori, radi naknade materijalne štete, tj. isplate razlike penzije, za period od 15.8.2007. godine, do izrade nalaza i mišljenja vještaka ekonomsko finansijske struke, koji se u svim ovim predmetima angažuju, da bi se utvrdila vrijednost spora.

Polazeći od činjenice da je shodno odredbi člana 90 i 94 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju svim korisnicima prava iz PIO, pa i vojnim penzionerima-tužiocima u gore navedenim postupcima, pružena mogućnost da zaštitu svojih prava ostvare u upravnom postupku i postupku pred upravnim sudom, te činjenice da je tuženi-Fond PIO Crne Gore, kao organizacija koja vrši javna ovlašćenja prilikom rješavanja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, u odnosu na vojne penzionere, kao korisnike penzija, posebnim rješenjima utvrđivao iznose i visinu penzije, navedena rješenja imaju status upravnog akta, čija se pravilnost može ispitivati u upravnom postupku pred organima uprave i u upravnom sporu, u skladu sa citiranim zakonskim određenjem, što su navedeni korisnici prava, kao tužioci, i činili. Kod činjenice da rješenja Fonda, kojima je tužiocima utvrđivana visina penzije imaju svojstvo upravnog akta, tužioci u ovim postupcima, po mišljenju Fonda, kao tuženog, nemaju pravo na naknadu štete u vidu manje isplaćivane penzije, što je u konkretnom slučaju, kakav pravni stav je, konačno, zauzet na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Crne Gore br.Su.I br.26-1/20 od 25.6.2020. godine, po zahtjevu Osnovnog suda u Podgorici, radi ujednačavanja sudske prakse u postupcima pokrenutim po tužbama vojnih penzionera, radi naknade materijalne štete u vidu manje isplaćivane penzije, s obzirom na veliki broj podnesenih tužbi pred tim i drugim sudovima u Crnoj Gori, u sporovima koji se vode po istom činjeničnom stanju i jednakom pravnom osnovu.

Nakon promjene sudske prakse, koja je bila rezultat upornog insistiranja tuženog Fonda o nepostojanju pravnog osnova za usvajanje tužbenih zahtjeva, što je bio slučaj u desetinama predmeta u 2020. godini, koji su okončani donošenjem pravosnažnih presuda u korist tužioca - vojnih penzionera, Osnovni sudovi u Crnoj Gori, nakon promjene pravnog stava Višeg suda u Podgorici i Bijelom Polju, počeli su da odbijaju tužbene zahtjeve, kao neosnovane, što je u izvještajnom periodu učinjeno u desetinama predmeta, kao i da povlače tužbe,

sada svjesni negativnih ishoda pokrenutih postupaka, koje su bili inicirali. Fond je stava da će i postupci koji su još u toku, a bilo ih je pokrenuto samo u 2020. godini 687, a kojih je još nekoliko desetina, biti okončani na identičan način, tj. odbijanjem tužbenih zahtjeva, prekidom postupaka, ili povlačenjem tužbi.

U izvještajnom periodu bilo je i nekoliko predmeta po tužbama korisnika prava na penziju, kao tužioca, koji su petitumom tužbenog zahtjeva, tražili povraćaj iznosa koji su im obustavljeni na osnovu rješenja o izvršenju javnih izvršitelja, administrativnih zabrana i potvrda na osnovu kojih su korisnici prava, sada tužioci, kupovali raznu robu na rate ili su im pružane usluge, a obustave od penzija su iznosile više od ½ iznosa penzije, smatrajući da je takvim postupanjem Fonda PIO Crne Gore povrijeđena odredba člana 103 Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, koji to ograničava.

- utvrđenja ništavosti administrativne zabrane, izjave za žiranta i ugovora o kreditu, kao i postupaka radi izdavanja privremenih mjera zabrane postupanja po administrativnim zabranama, i naknade materijalne štete.

Po pravilu, u predmetima po ovom pravnom osnovu, u toku postupka pred prvostepenim sudom, na predlog tužioca izvodi se vještačenje od strane vještaka grafološke struke, od čijeg nalaza i mišljenja prevashodno zavisi osnovanost tužbenog zahtjeva i samim tim ishod spora. Vrijednost spora, ako nije precizirana, obično biva predmet novog tužbenog zahtjeva, ukoliko se pravosnažnom presudom utvrdi ništavost sporne kreditne dokumentacije, po kojem pravnom osnovu, u izvještajnom periodu bilo više predmeta, od kojih su neki pravosnažno okončani, dok su drugi postupci još u toku.

-naknada materijalne štete zbog manje isplaćene otpremnine

U izvještajnom periodu primljene su u rad tužbe podnesene od strane bivših službenika Fonda PIO, sada korisnika prava na penziju, kojima je radni odnos u Fondu prestao po osnovu Sporazuma o prestanku radnog odnosa. Nezadovoljni visinom isplaćene otpremnine, bivši zaposleni su u prethodnom periodu vodili postupke pred redovnim sudom, u predmetima po istom pravnom i činjeničnom osnovu, koji postupci su pravosnažno okončani u korist Fonda, kao tuženog, iz kojeg razloga su u preostalim predmetima tužioci povukli tužbe. Međutim, nakon pravosnažne presude u predmetu P.br.1546/2020 od 24.9.2020.godine, koji predmet je nakon dvije ukidne presude Višeg suda riješen u korist tužioca Lj.M., tužioci, koji su prethodnim postupcima povukli tužbe ponovo su pokrenuli sudske postupke protiv Fonda, koji su u toku.

-tužba za utvrđivanje prava svojine

Pred Osnovnim sudom u Podgorici u toku je postupak u predmetu P.br.1185/2023 godine, po tužbi službenice Fonda PIO Crne Gore Ć.V., kao tužilje, radi

utvrđivanja prava svojine na stanu, koji je u vlasništvu Fonda, a za čiju kupovinu je tužilja po osnovu Ugovora o kreditu sa Fondom od 25.6.1998. godine dobila sredstva. S obzirom da je tužilja u posjed stana ušla nakon zaključenja predmetnog Ugovora, kao i da je iznos kredita vratila, imajući u vidu odredbe Zakona o državnoj imovini, Fond je tražio da u svojstvu umješaća učešće u postupku uzme Zaštitnik imovniško pravnih interesa Crne Gore, jer za to ima pravni interes.

I u ovom izvještajnom periodu, kao i u prethodnim godinama, pred Upravom za nekretnine u Bijelom Polju je u toku više postupaka po zahtjevima lica sa teritorije Opštine Bijelo Polje, za povraćaj poljoprivrednog zemljišta iz društvene svojine, koje je prešlo u društvenu svojinu na osnovu rješenja Komisije za arondaciju br.01-414/2 od 28.4.1962. godine, nakon što su ranije donesena rješenja Uprave za nekretnine Bijelo Polje za povraćaj imovine, u postupcima po žalbi pred Ministarstvom finansija, kao drugostepenim organom, ili po tužbi, pred Upravnim sudom Crne Gore, već nekoliko puta poništavana i vraćana na ponovni postupak i odluku.

Pored navedenog broja novih predmeta, u radu ovog Odsjeka su u toku i postupci u predmetima koji su iz raznih razloga prenijeti iz ranijih godina, i isti se zbog prekida postupka, ukidanja presuda ili postupaka po žalbama i revizijama vode i po nekoliko godina.

U predmetima preplata penzija, do kojih dolazi u slučajevima kada je sadašnjim ili bivšim korisnicima prava na penziju, u upravnom postupku, od strane Fonda doneseno rješenje kojim je određen novi-manji, konačni iznos penzije, ili je doneseno rješenje o prestanku prava na penziju ili o obustavi njene isplate, po više razih pravnih osnova, za određeni period, retroaktivno. Kao i prethodnih godina, praksa je da se na osnovu izvještaja Odsjeka za obračun i isplatu prava o periodu i visini duga, kao i konačnih i pravosnažnih prvostepenih rješenja područnih jedinica Fonda, pokrene regresni postupak, radi povraćaja neosnovano isplaćenih i više primljenih iznosa penzija. Prvi korak je slanje obavještenja o pravnom osnovu i visini duga, koji imaju za cilj da lica, koja su neosnovano primila dugovane iznose, iste dobrovoljno vrate, bez vođenja sudskih postupaka i dodatnih troškova. Ukoliko preplaćeno lice ne pokaže spremnost za povraćaj dugovanog iznosa na ponuđeni način-mirnim putem, Fond ovog puta, kao tužilac, protiv istog, pokreće postupak pred nadležnim sudom, radi neosnovanog obogaćenja, tj. sticanja bez osnova.

Takođe, u Odsjeku se sprovodi postupak u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama. Tokom izvještajne godine, Fondu PIO Crne Gore podneseno je 70 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, shodno Zakonu o

slobodnom pristupu informacijama („Sl.list CG“ br.44/12 i 30/17). U zavisnosti od same sadržine podnijetog zahtjeva, na neke je odgovoreno u formi dopisa, a na neka su donijeta rješenja u zakonom propisanom roku.

3.2. Odsjek za ljudske resurse

Odsjek za ljudske resurse je u izvještajnom periodu obavljao aktivnosti u okviru svojih nadležnosti, propisanih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta zaposlenih u Stručnoj službi Fonda PIO Crne Gore.

U Odsjeku za ljudske resurse vrše se poslovi koji se odnose na:

- praćenje propisa iz oblasti državnih službenika i namještenika i propisa iz oblasti rada Fonda PIO;
- uspostavljanje i pružanje podrške procedurama zapošljavanja novih kadrova i sprovođenje postupaka prijema novozaposlenih u saradnji sa Upravom za ljudske resurse;
- obučavanje i razvoj ljudskih resursa;
- ocjenjivanje kadra;
- koordinaciju obuke i razvoj programa stalnog profesionalnog usavršavanja kadrova;
- vođenje evidencije o realizovanim seminarima i obukama;
- izradu i praćenje realizacije Plana integriteta;
- vođenje evidencije o poklonima;
- praćenje primjene Etičkog kodeksa zaposlenih;
- saradnju sa državnim organima, organima lokalne samouprave, NVO i drugim pravnim licima i druge poslove iz djelokruga rada ovog odsjeka.

Odsjek za ljudske resurse obavljao je poslove koji se odnose, prije svega, na unapređenje ljudskih resursa, pripremu i donošenje rješenja o pravima iz radnog odnosa, pripremu i donošenje rješenja o ocjenjivanju rada, pokretanje postupaka za popunu radnih mjesta, pripremu ugovora o djelu, ugovora o dopunskom radu, prijavljivanje i odjavljivanje zaposlenih nadležnoj službi, odnosno Poreska uprava, utvrđivanje i održavanje kadrovske evidencije zaposlenih, izdavanje uvjerenja, ažuriranje personalnih dosijea itd.

Posebno je potrebno istaći učešće ovlašćenih službenika u radu Mreže za upravljanje ljudskim resursima Crne Gore, gdje se u procesu reforme službeničkog sistema stvorila potreba za osnivanjem jedne ovakve Mreže koja će pomoći širenju informacija iz oblasti službeničkog sistema i jačanju kapaciteta službenika zaduženih za ljudske resurse da implementiraju standarde i procedure

iz oblasti upravljanja ljudskim resursima. Oblasti koje su predmet interesovanja za rad Mreže su: zapošljavanje i selekcija, probni rad i mentorstvo, ocjenjivanje radnog učinka, napredovanje, nagrađivanje, obuka i razvoj, interno tržište rada i kadrovsko planiranje, centralna kadrovska evidencija, etički kodeks, integritet, konflikt interesa, disciplinska odgovornost, prestanak radnog odnosa, kao i druge oblasti.

Shodno zakonskoj obavezi, Odsjek za ljudske resurse je izradio Kadrovski plan za 2023. godinu. Kadrovski plan Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore pripremljen je u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima („Sl. list Crne Gore“, br. 02/18, 34/19, 8/21 i 37/22), Metodologijom za izradu kadrovske plana kao i Budžetom Crne Gore za 2023. godinu. Isti je donijet u cilju upravljanja kadrovima i obuhvata jedinstvene standarde za upravljanje ljudskim resursima. Kadrovski plan se sastoji od zbirnih i pojedinačnih podataka o zaposlenima u Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, kao i od podataka koji se odnose na nova zapošljavanja u godini za koju se kadrovski plan donosi. Tabelarni prikaz kadrovske plana obuhvata:

- broj državnih službenika i namještenika po svakom radnom mjestu, odnosno zvanju, koji su u radnom odnosu na neodređeno i određeno vrijeme,
- broj potrebnih državnih službenika i namještenika, po svakom radnom mjestu, odnosno zvanju, u godini za koju se donosi kadrovski plan,
- broj pripravnika, po nivou kvalifikacije obrazovanja i vrsti stručne spreme, kao i broju potrebnih pripravnika,
- broj službenika koji će ispuniti uslov za penziju,
- druge podatke od značaja za kadrovsko planiranje.

Broj zaposlenih u Fondu na 1.1.2024. godine iznosi 198 zaposlena službenika.

Broj službenika neodređeno / određeno		Broj pripravnika
195	3	0

U toku 2023. godine prestao je radni odnos za osam službenika, od čega tri službenika po sili zakona, i to u dva slučaja navršanjem 67 godina života, a u jednom slučaju usljed smrti zaposlenog. Jedan službenik je zatražio sporazumni prestanak radnog odnosa, tri službenika su dala otkaz, a jednom službeniku je prestao radni odnos zbog isteka vremena na koji je zasnovan (pripravnički staž).

U toku 2023. godine donijeta su rješenja o zasnivanju radnog odnosa na neodređeno vrijeme, odnosno rješenja o raspoređivanju, za 8 službenika, nakon pokrenutih postupaka za popunu radnih mjesta putem internog ili javnog oglasa. Postupci za popunu pet radnih mjesta putem javnog oglasa, pokrenuti u 2023. godini su u toku.

Takođe, javni konkurs za direktora/icu Fonda PIO CG je u toku.

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima uvedena je i obaveza donošenja planova integriteta za sve državne organe, u skladu sa smjernicama organa uprave nadležnog za antikorupcijske poslove - Agencije za sprečavanje korupcije. Plan integriteta je interni antikorupcijski dokument u kome je sadržan skup mjera pravne i praktične prirode kojima se sprečavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj različitih oblika koruptivnog ponašanja u okviru organa kao cjeline, pojedinih organizacionih jedinica i pojedinačnih radnih mjesta, a koji nastaje kao rezultat samoprocjene izloženosti organa rizicima za nastanak i razvoj korupcije, nezakonitog lobiranja i sukoba interesa kao i izloženosti etički i profesionalno neprihvatljivim postupcima.

Pored navedenog, Odsjek vrši blagovremeno ažuriranje svih podataka koji se unose u Centralnu kadrovsku evidenciju kroz program HRMIS-a. Centralna kadrovska evidencija obuhvata podatke o državnim službenicima i namještenicima, i to: ime, prezime, jedinstveni matični broj kao i druge podatke od značaja za upravljanje kadrovima.

Službenice Odsjeka za ljudske resurse su tokom godine učestvovali na seminarima i obukama organizovanim od strane Uprave za ljudske resurse, a koji se prije svega tiču jačanja vještina zaposlenih u oblasti upravljanja ljudskim resursima, strateškog planiranja, upravljanja ljudskim resursima, liderstva, vođenja intervjua kao i jačanja kapaciteta za kadrovske planiranje zaposlenih. U izvještajnom periodu zaposleni su učestvovali na seminarima i obukama tokom godine, prijavljivanjem koje se vrši posredovanjem Odsjeka za ljudske resurse, koje ima za cilj unapređenje znanja i vještina zaposlenih neophodnih za rad u državnim organima.

Odsjek je naporedo sa aktivnostima koje su naprijed navedene obavio i ostale radne zadatke, koji između ostalog podrazumijevaju svakodnevnu komunikaciju sa drugim organima državne uprave, prije svega sa Upravom za ljudske resurse i Komisijom za žalbe.

4. SEKTOR ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE U OBLASTI PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

U sektoru za Informacione tehnologije obavljaju se poslovi eksploatacije aplikativnog softvera upravljanje i održavanje mrežno-komunikacione, serverske infrastrukture, obezbjeđenja podataka, sistemskog softvera, upravljanje elektronskom arhivom, održavanje periferne računarske opreme. Tokom 2023. godine izvršena je kompletna modernizacija sistema. Nabavljena je nova serverska infrastruktura i sistemski softver. U dijelu serverske infrastrukture nabavljeni su novi zaštitni uređaji, novi storidž i novi serveri segmentirani u dvije grupe. Serveri baze podataka, posebno virtualizovani Oracle alatima i izdvojeni da bi proces licenciranja Oracle baze podataka bio ekonomičan, i aplikativni serveri, koji su virtualizovani u tzv 'oblak' i daju dovoljno resursa za sve postojeće i buduće servise koje Fond planira da uvede. Takođe, izvršena je nabavka mrežnih uređaja za područne jedinice, kojima se obezbjeđuje redundantni pristup ka sistemu Fonda. Postojeća konekcija ka područnim jedinicama je obezbijedena preko Ministarstva javne uprave i Orion provajdera. Praksa je pokazala da, naročito u slučajevima nevremena, može doći do ispada linka ka područnim jedinicama, usljed nedostupnosti Orion provajdera. Novim uređajima problem je riješen tako što u slučaju ispada primarnog linka (Orion), automatski se uključuje sekundarni link i područne jedinice nesmetano rade (čim se uspostavi primarni link, rad se nastavlja preko njega). Takođe izvršena je nabavka licenci za sistemski softver Oracle baze podataka. Instalirana je najnovija verzija baze podataka i aplikacije su prekompajlirane da rade sa novom verzijom. S bzirom ma to da se radi o novoj opremi i sistemskom softveru i da Fond posjeduje odgovarajuće licence, sistem je ažuran i znatno su povećani njegovi sigurnost i raspoloživost.

Sektor za informacione tehnologije u pblasti penzijskog i invalidskog osiguranja čine tri organizacione jedinice:

- Odsjek za projektovanje, razvoj i održavanje aplikativnog softvera
- Odsjek za sistemski softver i obradu
- Odsjek za vođenje elektronske evidencije

4.1. Odsjek za projektovanje, razvoj i održavanje aplikativnog softvera

U odsjeku su se vršile redovne aktivnosti koje se odnose na održavanje i doradu softverskog rješenja koje se koristi u Fondu PIO Crne Gore. IT sistem u Fondu je u potpunosti prilagođen i pruža potpunu podršku svim poslovnim procesima u

ove institucije. Tokom 2023. godine realizovale se se aktivnosti na održavanju softvera za podsisteme:

- Poslovno aplikativnog softvera i
- Tzv. „core” aplikacija sa modulima:
  - Aktivni osiguranici
  - Matična evidencija penzionera (novi i stari zakoni)
  - Kancelarijsko poslovanje
  - Isplata prava
  - Razmjena xml poruka sa sistemom u Poreskoj upravi
  - Razmjena xml poruka sa Centralnim registrom stanovnika

Od aktivnosti koje se odnose na održavanje i prilagođavanje navedenih modula izdvajaju se:

- Analiza i prečišćavanje podataka o penzionerima kod kojih je upit iz CRS-a vratio upunjen datum smrti.
- Redovno slanje elektronske prijave novih korisnika prava iz PIO ka registru obveznika i osiguranika u Poreskoj upravi; Komunikacija sa Poreske upravom, Zavodom za zapošljavanje Crne Gore i Fondom za zdravstveno osiguranje Crne Gore po pitanju razmjene podataka iz Centralnog registra osiguranika i obveznika i rješavanja spornih slučajeva; Postupanje po svakodnevnim zahtjevima Poreske uprave koji se odnose na promjene matičnih brojeva građana kao i rješavanje spornih situacija do kojih dolazi prilikom razmjene podataka.
- Elektronska razmjena podataka sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja.
- Učešće u radnoj grupi vezano za funkcionisanje Fonda PIO Crne Gore u sklopu Sistema objedinjene registracije u kontekstu aktuelnog projekta uvođenja novog informacionog sistema u Upravi prihoda Crne Gore.
- Kreiranje i gašenja korisničkih naloga po zahtjevu.
- Rad na modernizaciji aplikativnog rješenja Fonda.
- Automatizacija izračuna visine prava po Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima („Službeni list Crne Gore“ br.003/23 od 10.1.2023. godine).
- Automatizacija izračuna visine prava po Zakonu o dopuni Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti („Službeni list Crne Gore“ br. 003/23 od 10.1.2023. godine).
- Automatizacija izračuna visine prava po Zakonu o izmjenama Zakona o zaštiti i spašavanju („Službeni list Crne Gore“ br. 003/23 od 10.1.2023. godine).

- Automatizacija izračuna penzija obuhvata analizu zakona, ažuriranje parametarskih tabela (pravni osnovi, uslovi...), izradu specifikacije za izračun, testiranje, izradu uputstva za korisnike i obuku korisnika.
- Izrada specifikacija za nove izvještaje, testiranje izvještaja i izrada uputstava za korisnike.
- Obrada redovnih i vanrednih obračuna penzija.
- Automatsko formiranje obustava.
- Slanje elektronskih fajlova za isplatu bankama.
- Podrška u radu krajnjim korisnicima.

4.2. Odsjek za sistemski softver i obradu

U odsjeku su se vršile redovne aktivnosti koje se odnose na održavanje i nesmetano funkcionisanje hardverskih komponenti sistema i sistemskog softvera uključujući i održavanje mrežnih uređaja, računarske mreže i serverske infrastrukture. Standardne aktivnosti koje su realizovane tokom 2022. godine u odsjeku su:

- Održavanje mrežno-komunikacione infrastrukture (mrežni uređaji i protokoli).
- Održavanje serverske infrastrukture (bazni, aplikativni, mail serveri...).
- Održavanje radnih stanica i perifernih uređaja.
- Održavanje sistemskog softvera na serverima i radnim stanicama (linux, windows).
- Briga o sigurnosti sistema.
- Održavanje antivirus zaštite.
- Sprovođenje backup procedura uz redovno pohranjivanje sigurnosne kopije na udaljenoj lokaciji.
- Održavanje baze podataka.
- Održavanje IP telefonije.
- Održavanje LAN konekcija ka mreži državnih organa i Poreskoj upravi.
- Održavanje WAN konekcija ka Područnim jedinicama.
- Uspostavljanje sigurnog načina razmjene podataka (kriptovanjem) prema ino bankama u Sloveniji i Hrvatskoj i prema Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.
- Razmjena kriptovanih podataka sa fondovima PIO iz regiona.
- Razmjena podataka (kriptovanjem) prema ino bankama u Sloveniji i Hrvatskoj i prema Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

- Razmjena podataka ka Ministarstvu rada i socijalnog staranja za potrebe projekta Socijalni karton (web servis sa digitalnim certifikatima).
- Nabavka nove serverske infrastrukture i sistemskog softvera i migracija na istu.

Kao rezultat rada navodimo da je sistem tokom 2023. godine bio raspoloživ 100 odsto vremena, tj. nije bilo situacija u kojima je sistem oboren usljed djelovanja kvarova, virusa ili nekog drugog uzroka. Sve mjesečne obrade penzija izvršene su u predviđenim rokovima, te nije bilo zakašnjenja po pitanju mjesečnih isplata prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

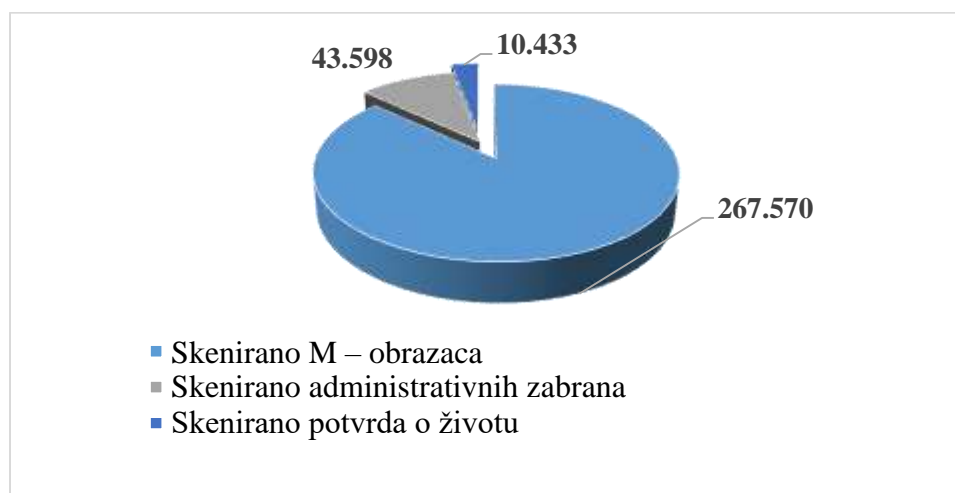
4.3. Odsjek za vođenje elektronske evidencije

U odsjeku za vođenje elektronske evidencije obavljali su se poslovi koji se odnose na digitalno arhiviranje (skeniranje) dokumenata za potrebe Odsjeka za obradu podataka matične evidencije, Odsjeka za obračun i isplatu prava iz PIO i rekonstrukcije mikrofilmovanih penzionih predmeta na zahtijev područnih jedinica.

Odrađeni su sledeći poslovi:

Skenirano M – obrazaca	267.570
Skenirano administrativnih zabrana	43.598
Skenirano potvrda o životu	10.433

Prema zahtjevima područnih odjeljenja odrađene su rekonstrukcije 13 penzionih predmeta koji su mikrofilmovani ili skenirani.

Za potrebe Odsjeka za obradu podataka matične evidencije skenirano je 267.570 M-obrazaca. U procesu skeniranja M-obrazaca detektovan je jedan broj obrazaca koji nije moguće skenirati (3.884 obrazaca), te su isti vraćeni nadležnoj organizacionoj jedinici uz napomenu zašto nijesu mogli biti skenirani.

Za potrebe Odsjeka za obračun i isplatu prava iz PIO skeniran je 54.031 dokument. Vodilo se računa o ažurnosti, da mjesečno skeniranje bude završeno do isplate penzija, kako bi se na taj način obezbjedili brz pristup i pregled potrebnih dokumenata.

5. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

U skladu sa članom 35. stav 4 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“ br.75/18), Rukovodilac Odjeljenja za unutrašnju reviziju Fonda PIO Crne Gore dužan je da dostavi Godišnji izvještaj o radu Odjeljenja za unutrašnju reviziju Rukovodiocu subjekta.

Unutrašnja revizija je nezavisna objektivna aktivnost koja ima za cilj dodavanje vrijednosti Fondu kroz unapređenje njenog rada i efikasnije ostvarivanje postavljenih ciljeva, primjenom sistematičnog i disciplinovanog pristupa ocjeni i davanju preporuka za poboljšanje upravljanja, upravljanja rizicima i internih kontrola u Fondu.

Misija unutrašnje revizije je da unapređuje i štiti organizacione vrijednosti Fonda kroz pružanje usluga uvjeravanja, savjeta i uvida, a svojim aktivnostima unutrašnja revizija treba da doprinese sprovođenju politika, programa i aktivnosti kao i efektivnom, efikasnom i ekonomičnom upravljanju resursima.

Okvir za obavljanje poslova unutrašnje revizije čine zakonska i podzakonska regulativa, akta Fonda i Međunarodni okvir profesionalne prakse (MOOP).

Djelokrug rada

Odjeljenje za unutrašnju reviziju u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list CG“ br. 075/18 od 23.11.2018. godine) obavlja poslove unutrašnje revizije u Fondu (Centralna služba) i područnim jedinicama Fonda.

Djelokrug i način rada Odjeljenja za unutrašnju reviziju, uloga i zadaci unutrašnje revizije, prava i odgovornosti rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i

revizora definisani su Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Pravilnikom o načinu i postupku rada unutrašnje revizije („Sl. list Crne Gore“ br. 32/09), Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Stručne službe Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore i Pravilnikom o internoj reviziji Fonda.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji stručne službe Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, za unutrašnju reviziju sistematizovana su četiri radna mjesta.

Kadrovska popunjenost Odjeljenja za unutrašnju reviziju:

- Sistematizovan broj: 4
- Popunjeni broj: 2 (Rukovodilac Odjeljenja za unutrašnju reviziju i Viši unutrašnji revizor (koji je već duže vrijeme na bolovanju).

Revizije izvršene tokom 2023. godine

Aktivnosti unutrašnje revizije za 2023. godinu obavljene su u skladu sa Godišnjim planom Odjeljenja za unutrašnju reviziju br. 06-3324/2 od 28.12.2022. godine.

Naime, Godišnjim planom Odjeljenja za unutrašnju reviziju br 06-3324/2 od 28.12.2022. godine, a u skladu sa raspoloživim kadrovskim kapacitetima i na osnovu predviđenog broja produktivnih dana planirane su tri revizije:

- Proces upravljanja rizicima,
- Proces sprovođenja inostranog osiguranja (kontrolna revizija por. penzija djeca starija od 19 godina) i
- Ad-hoc revizija po nalogu rukovodioca subjekta.

Tokom 2023. godine Odjeljenje za unutrašnju reviziju sprovelo je:

- Ad-hoc reviziju po nalogu Rukovodioca subjekta:
  - Proces usklađenosti sa važećim propisima u postupku ostvarivanja prava u iniciranim predmetima“
- Reviziju :
  - Proces upravljanja rizicima
- Reviziju :
  - Proces sprovođenja inostranog osiguranja (kontrolna revizija porodičnih penzija - djeca starija od 19 godina).

Na ime sprovedenih revizorskih angažmana date su preporuke čija se realizacija prati.

Ostale aktivnosti tokom 2023. godine

Kroz osnovu elemenata definisanih kroz Strateški plan br. 06-3374 od 28.12.2021. godine, uz uključivanje rezultata dobijenih procjenom rizika, pripremljen je Godišnji plan rada unutrašnje revizije za 2024. godinu.

Sačinjena je Interna procedura za vršenje unutrašnje revizije br. 3147/2 od 02.09.2023. godine.

Odjeljenje za unutrašnju reviziju je tokom 2023. godine, kroz registar preporuka, kontinuirano pratilo sprovođenje preporuka datih u izvještajima.

Sačinjen je plan kontinuiranog profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora za 2024. godinu, br. 06-3681/2 od 25.12.2023. godine.

Unutrašnji revizor se tokom 2023. godine edukovao kroz obuke u organizaciji Ministarstva finansija i Uprave za kadrove u kom smislu je sačinjena Evidencija o profesionalnom usavršavanju za 2023. godinu.

Sprovedene su aktivnosti u skladu sa Rješenjem Fonda PIO br.01-30/2 od 11.01.2019. godine - član Komisije za upravljanje rizikom informacione bezbjednosti.

6. SLUŽBA ZA FINANSIJSKE POSLOVE

U Službi za finansijske poslove, tokom 2023. godine obavljali su se poslovi koji se mogu sistematizovati na sljedeći način:

- Priprema i izrada Izvještaja o finansijskom poslovanju Fonda za 2022. godinu;
- Izrada kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvještaja u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja Budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Službeni list CG“ br. 23/14 i 71/19) na propisanim obrascima:
  - Izvještaj o novčanim tokovima (Obrazac 3),
  - Izvještaj o neizmirenim obavezama (Obrazac 5),
  - Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine (Obrazac 8)
  - Izvještaj o načinu utroška tekuće budžetske reserve (Obrazac 9) i dostavljanje istih nadležnim organima i institucijama;

- Izrada Izveštaja o finansijskom poslovanju za period januar – jun 2023. godine i dostavljanje istog organima upravljanja Fonda na razmatranje i usvajanje;
izrada Izveštaja o uspostavljanju i razvoju sistema finansijskih kontrola Fonda PIO i dostavljanje godišnjeg (za 2022. godinu) i polugodišnjeg (za I-VI 2023. godine) Ministarstvu finansija u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru (Službeni list CG“ br. 75/18);
- Izrada dnevnih i mjesečnih izvještaja i analiza o izvršenju budžeta po budžetskim pozicijama za potrebe menadžmenta;
- Dostavljanje Izveštaja o realizaciji programskog budžeta za 2022. godinu Ministarstvu finansija – Državnom trezoru putem aplikacije za upravljanje budžetom (BMIS);
- Na osnovu Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Službeni list CG“ br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 66/19, 70/21, 145/21, 27/23 i 125/23) i Smjernica makroekonomske i fiskalne politike za period od 2023-2026. godine, kao i na osnovu egzaktnih podataka o kretanju primitaka i izdataka u Fondu, sačinjen je Nacrt programskog Budžeta Fonda PIO Crne Gore za 2024. godinu, koji je dostavljen Ministarstvu finansija na dalju zakonsku proceduru, putem aplikacije za upravljanje budžetom (BMIS);
- Kontinuirano praćenje naplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i sastavljanje mjesečnih i kvartalnih izvještaja o naplaćenim doprinosima iz penzijskog i invalidskog osiguranja po vrstama doprinosa;
- Na osnovu internih procedura u nadležnosti ove Službe je obrada finansijske dokumentacije za isplatu penzija i drugih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i dostavljanje zahtjeva za odobravanje potrošnje prema ekonomskoj klasifikaciji, od strane Ministarstva finansija, na mjesečnom nivou radi isplate penzija u predviđenim terminima;
- Uputstvom o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura (broj: 01-1181/3 od 07.06.2012. god.) utvrđen je postupak evidentiranja ulaznih faktura u Knjigu ulaznih faktura, koje obrađuju načelnik i službenici ove službe. Tokom 2023. godine obrađeno je i unijeto u Knjigu ulaznih faktura 992 fakture, koje su zaprimljene u Centralnoj arhivi Fonda.
- Sa ciljem kompletiranja podataka, a radi unosa naloga za plaćanje u SAP sistem, službenici ove službe vrše pisanu i telefonsku korespondenciju sa kreditorima korisnika prava iz PIO i dobavljačima Fonda radi pribavljanja potrebne dokumentaciju, koju službeno prosljeđuju Državnom trezoru radi unosa u SAP sistem.
- U skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora („Službeni list CG“ br. 53/14, 72/15, 69/ i 96/21) pripremaju se i dostavljaju zahtjevi za plaćanje

izdataka Fonda PIO Crne Gore Ministarstvu finansija - Državnom trezoru razvrstani po ekonomskoj klasifikaciji:

- prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i pomoći korisnicima prava iz PIO,
- zarade i ostala ličnih primanja,
- materijalni izdaci i druge vrste izdataka (tekući izdaci, kapitalni izdaci i ostali transferi).

U toku 2023. godine Državnom trezoru je dostavljeno 5.854 zahtjeva za plaćanje na propisanim obrascima sa ukupno 11.641 stavki – promjena po vrstama troškova. Zahtjevi su dostavljani na bazi vjerodostojne finansijske dokumentacije (računi, odluke, rješenja, obračuni zarada i ostalih ličnih primanja i obračun prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja) u skladu sa mjesečnom dinamikom potrošnje budžetskih sredstava.

- Priprema i dostavljanje naloga poslovnoj banci, na propisanom obrascu, za plaćanje penzija u inostranstvu. Isplata se vrši prema instrukcijama za plaćanje dostavljenim od strane korisnika prava ili korespodentskih banaka u državama u kojima se vrši isplata. Tokom godine isplate su vršene po uspostavljenoj dinamici mjesečno i kvartalno. Tokom 2023. godine pripremljen je za isplatu 747 obrazaca za isplatu penzija u inostranstvu;
- Mjesečni obračuni zarada i drugih ličnih primanja: zarade zaposlenih, naknade zarada zaposlenih, naknade članovima Upravnog odbora i Komisije za sistem, novčane pomoći za slučaj smrti člana uže porodice i otpremnine za penziju, unos administrativnih zabrana dostavljenih od strane poslovnih banaka i drugih obustava po osnovu robnih kredita i rješenja o izvršenju. Tokom 2023. godine broj kreditora na mjesečnom nivou je 62-65. Svakom kreditoru se mjesečno dostavljaju spiskovi korisnika kredita sa iznosom obustavljene rate, tako da je u toku izvještajnog perioda dostavljeno 780 spiskova. Na osnovu mjesečnih obračuna zarada i drugih ličnih primanja dostavljaju se podaci o obračunatim i isplaćenim zaradama i drugim ličnim primanjima na propisanim obrascima, Monstatu obrazac RAD1 (ukupno 120 izvještaja) i dr.;
- Vođenje blagajničkog poslovanja u skladu sa Uputstvom o radu državnog Trezora i drugim propisima koji regulišu ovu oblast, odnosno svaka isplata iz blagajne izvršena je u skladu sa propisima i evidentirana je na blagajničkom dnevniku, koji je evidentiran u Glavnoj knjizi Fonda;
- Izrada Izvještaja o radu Službe za finansijske poslove, koji je sastavni dio Izvještaja o radu Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja za 2022. godinu;

- Procjena fer vrijednosti akcija iz portfelja Fonda u skladu sa Uputstvom o načinu i postupku naknadne procjene vrijednosti hartija od vrijednosti (akcija) („Službeni list CG“ br. 34/11) i sačinjavanje Izveštaja o naknadnom vrednovanju finansijskih sredstava – hartija od vrijednosti (akcija) u portfelju Fonda PIO, za 2022. god.

Službenici Službe za finansijske poslove su u 2023. godini, a na osnovu Plana za unapređenje upravljanja i kontrola od 20.11.2023. godine, sprovedli aktivnosti na realizaciji planiranih obaveza.

- U organizaciji predstavnika Službe, održana je radionica za predstavnike ostalih sektora i službi u Fondu, sa ciljem realizacije Plana za unapređenje upravljanja i kontrola.
- Službenici Službe za finansijske poslove održali su jednu radionicu u procesu ažuriranja ciljeva i rizika koji se odnose na Službu.

Službenici Službe za finansijske poslove bili su angažovani tokom revizije Finansijskih izvještaja Fonda PIO Crne Gore, koja je izvršena od strane DRI u sklopu revizije Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2022. godinu. Revizijom su, između ostalog, bile obuhvaćeni i obračun i isplata zarada zaposlenih u Fondu, te je u tom smislu bilo potrebno pripremiti i dostaviti na uvid traženu dokumentaciju i podatke iz nadležnosti ove službe.

Tokom 2023. godine, Fond PIO Crne Gore je u saradnji sa ostalim subjektima koji učestvuju u procesu privatizacije (državnim fondovima i drugim vlasnicima državnog kapitala) permanentno razmatrao pitanja iz oblasti privatizacije i to:

- Učešće u radu i zastupanje Fonda PIO Crne Gore u skupštinama akcionara akcionarskih društava iz portfolija Fonda (učesće ili organizacija učesća predstavnika Fonda na 17 redovnih ili vanrednih skupština akcionara akcionarskih društava);
- Analiza satusa akcionarskih društava radi formiranja stavova i priprema nacrta predloga za Plan privatizacije; i
- Praćenje kretanja tražnje za akcijama akcionarskih društava iz portfolija Fonda, prodaja imovine društava u stečaju, analiza sudskih sporova iz privatizacije ili transformacije, saradnja i aktivnosti po pitanju slobodnog pristupa informacijama, analiza izvještaja angažovanih revizora u vezi sa realizacijom ugovora o kupoprodaji akcija, praćenje i kontrola ispunjenja obaveza kupaca iz privatizacionih ugovora, aktivnosti u vezi sa zaključivanjem aneksa ugovora o kupoprodaji akcija, status raspisanih tendera za društva u kojima participiraju vlasnici državnog kapitala, i dr.

7. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE

U Službi za opšte poslove, shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Fondu, vrše se poslovi koji se odnose na:

- vođenje opštih, administrativnih i tehničkih poslova;
- pripremu i dostavljanje izvještaja o prisutnosti na radu, za obračun zarada i naknada i drugih primanja zaposlenih;
- primjenu propisa iz oblasti zaštite na radu;
- pravilno čuvanje i upotrebu pečata; primanje, klasifikaciju, raspoređivanje i otpremanje pošte; štampanje i fotokopiranje;
- umnožavanje materijala, arhiviranje i čuvanje dokumentacije; obezbjeđenje čuvanja i tekućeg održavanja na objektima Fonda;
- obavljanje portirskih poslova, poslova telefonske centrale, prevoza i s tim u vezi pružanja usluga za potrebe organizacionih jedinica Fonda;
- čišćenje i obezbjeđivanje održavanja higijene u poslovnim prostorijama Fonda i druge poslove za potrebe Fonda.

U toku izvještajnog perioda, u arhivi Fonda, vršeno je: neposredno primanje podnesaka, akta i drugih pošiljki, primanje pošte preko poštanske službe, otvaranje i pregled pošiljki, razvrstavanje i raspoređivanje akta, evidentiranje istih u djelovodnik, interna dostava i otpremanje akta putem poštanske službe kao i putem dostavljača.

U toku 2023. godine, Centralna arhiva Fonda zaprimila je ukupno 33.599 podneska i drugih akta. Od toga 9.264 administrativnih zabrana, sudskih rješenja o izvršenju, odnosno rješenja o izvršenju dostavljenih od strane javnih izvršitelja i 24.335 dopisa (potvrde o životu, obustave izvršenja, promjene adrese, žiro računa i sl.).

Kroz „Opšti djelovodnik“ zavedeno je ukupno 3.253 akta, a koji se prije svega odnose kako na saradnju Fonda sa drugim državnim organima, tako i na komunikaciju sa raznim pravnim i fizičkim licima. Ukupan broj zavedenih sudskih predmeta, odnosno tužbi i opomena pred utuženje iznosi 25. U 2023. godini zavedeno je ukupno 1.592 računa i putnih naloga, od čega 603 putnih naloga i 989 računa.

Opšti djelovodnik	Obračun i isplata prava	Administrativne i sudske zabrane	Sudski djelovodnik	Računi i putni nalozi
3.253	1.465	9.341	25	1.592

Za otpremanje pošte u 2023. godini utrošeno je ukupno 50.000,00 eura sa frankerice, za potrebe Centralne službe, Odsjeka za medicinsko vještačenje, Odsjeka za sprovođenje inostranog osiguranja i Područne jedinice Podgorica. Takođe, treba napomenuti da se u okviru segmenta djelovanja Službe za opšte poslove saglasno sprovedenom projektu elektronske arhive i integracije sa UCM-om Fonda, svi poslovi iz navedenog opsega funkcionisanja, uprkos smanjenom kadrovskom kapacitetu, blagovremeno i ažurno izvršavaju.

Vođenje evidencija iz oblasti ekonomata je u potpunosti usaglašeno sa stanjem u materijalnom knjigovodstvu. Područne jedinice i drugi organizacioni djelovi Fonda redovno i blagovremeno su po specifikacijama snabđevani kancelarijskim i drugim sitnim inventarom. Pored navedenog, zaposleni u Službi za opšte poslove redovno su pružali tehničku podršku svim organizacionim jedinicama.

Poslovi portirske službe (prema mjesečnom, utvrđenom rasporedu rada), kao i rad višeg namještenika-ugostitelja obavljani su ustaljenom dinamikom i obimom, o čemu je vođena propisana evidencija.

U ovom izvještajnom periodu vođena je i evidencija o troškovima servisiranja, redovnom održavanju, tehničkom pregledu i pranju vozila Fonda, kao i dnevna evidencija rasporeda vozača na radnim zadacima.

Takođe, u skladu sa zakonskim propisima iz oblasti zaštite na radu, redovno je vršena kontrola PP-aparata, sistema javljača požara i hidrantske mreže u Centralnoj zgradi Fonda.

U izvještajnom periodu, Služba za opšte poslove, kada je to iziskivala potreba, starala se i o servisiranju i redovnom funkcionisanju sistema protivprovalne alarmne signalizacije u Centralnoj zgradi Fonda, sistemu video nadzora, pokretnoj rampi na ulazu, fotokopir aparatu i dr.

Za potrebe rada područnih jedinica i Centralne službe, vršene su sitnije nabavke i intervencije u cilju omogućavanja optimalnih uslova za rad (servisiranje i nabavka klima-uređaja, popravke osvetljenja, bravarski radovi i dr.).

U saradnji sa JU „Službeni list CG“ vršena je redovna isporuka utvrđenog broja primjeraka i s tim u vezi korićenje istih. Tokom izvještajnog perioda, Služba za opšte poslove starala se o održavanju arhivskog depoa Fonda, saradivala sa predstavnicima Državnog arhiva Crne Gore o izlučivanju bezvrijednog registraturskog materijala i učestovala u izradi nove Liste kategorija registraturske građe Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore.

Tokom 2023. godine, u okviru redovnih aktivnosti Službe za opšte poslove vršena je korespondencija i saradnja sa: d.o.o. „Pravni ekspert” o korišćenju programa, tj. aplikacije kataloga propisa; d.o.o. „S press” o dostavi dnevne štampe; d.o.o. „Parking servis” o korišćenju parking propusnica; AD „Pošta Crne Gore” o punjenju frankerice, dostavi posebnih markica Crvenog krsta i dr.; d.o.o. „Agencija za stanovanje” o sitnijim popravkama; d.o.o. „Deponija”; d.o.o. „Komunalne usluge” o odvoženju elektronskog i drugog otpada i dr.

Saglasno Upustvu o evidenciji prisutnosti na radu zaposlenih u Fondu, kojim se uređuju procedure vođenja evidencije prisutnosti na radu, sistem izvještavanja, preciziraju ovlašćeni službenici u sistemu razmjene podataka, rokovi za izradu izvještaja, kao i druge aktivnosti koje se odnose na izvještavanje i vođenje evidencija prisutnosti na radu zaposlenih u Stručnoj službi Fonda PIO Crne Gore, i u skladu sa uvedenim video nadzorom i sistemom upotrebe elektronske kartice zaposlenih prilikom svakog ulaska i izlaska iz objekta Fonda, tokom ovog perioda vršena je redovna kontrola prisutnosti na radu zaposlenih. Izvještaji se rade na sedmičnom nivou, po zbrajanju podataka unose se zbirni pokazatelji u konačne izvještaje, koji se rade svakog 15. u tekućem mjesecu za period od 15. prethodnog mjeseca. Posebna softverska aplikacija generiše statističke izvještaje o prisutnosti na dnevnom, sedmičnom i mjesečnom nivou: po organizacionim cjelinama, zaposlenima i tipovima prolaska (službeno/privatno) i izvještaje o radnom vremenu: dolascima i odlascima zaposlenog sa brojem sati. Načelnik Službe za opšte poslove, sačinjava dnevni, sedmični i mjesečni izvještaj o prisutnosti na radu zaposlenih, saglasno Upustvu za izvještavanje i vođenje evidencija prisutnosti na radu zaposlenih u Stručnoj službi Fonda. Dnevni i sedmični izvještaji se dostavljaju direktoru Fonda na uvid, dok se mjesečni izvještaji dostavljaju pomoćnicima direktora na paraf, prije njegovog upoznavanja sa istim, najkasnije do 15. u tekućem mjesecu.

8. SLUŽBA ZA POSLOVE ORGANA UPRAVLJANJA

Poslovi iz nadležnosti Službe za poslove organa upravljanja, izvršavani tokom izvještajnog perioda, obuhvataju:

- stručnu, administrativnu, organizacionu i tehničku podršku radu organa Fonda - Upravnom odboru i direktoru,
- pripremu predloga akata koje donose organi Fonda, iz nadležnosti Službe,
- pripremu i analizu materijala za rad organa Fonda,
- organizaciju sjednica organa Fonda;
- evidentiranje i čuvanje izvornih akata donesenih od strane Upravnog odbora;
- izradu i čuvanje zapisnika sa sjednica organa Fonda;
- protokolarne poslove za potrebe organa Fonda;
- pripremu odgovora na predstavke;
- odnose s javnošću;
- uređivanje sadržaja sajta Fonda;
- pripremu biltena, letaka i drugih informativnih materijala i publikacija.

Tokom izvještajne godine organizovan je niz sastanaka sa predstavnicima ministarstava i drugih državnih institucija, lokalnih samouprava i pravnih lica čija djelatnost ima direktnog značaja za rad Fonda. Organizaciju sastanaka pratila je priprema materijala i izrada akata iz nadležnosti rada Službe.

Takođe, u Službi su vršeni poslovi korespondencije i pripreme brojnih materijala za potrebe direktora i organa upravljanja.

Poslovi iz domena odnosa s javnošću, realizovani u izvještajnom periodu, obuhvataju poslove odnosa sa štampanim i elektronskim medijima, press-clipping, pripremu konferencija za štampu, informacija i saopštenja, te komunikaciju sa osiguranicima i korisnicima prava preko internet stranice i opšte kontakt imejl adrese Fonda: info@fondpio.me. Interno informisanje vršeno je preko oglasnih tabli u poslovnim prostorijama Fonda, direktnom dostavom akata i putem imejla.

Saradnja sa medijima održavana je na profesionalnom nivou, te je na obraćanja novinara odgovarano u najkraćem mogućem roku, odnosno prema zahtjevu, uz obezbjeđivanje kvalitetnih informacija, što je svakako doprinijelo ugledu i rejtingu ove institucije.

Sajt Fonda redovno je ažuriran i usklađivan sa promjenama u poslovanju. Posjećenost internet prezentacije ogleda se i u broju pitanja posjetilaca sajta:

tokom 2023. godine upućeno je 1.748 pitanja i zahtjeva za obradu dokumentacije (potvrde o životu, zahtjevi za sprovođenje obustava na isplatu penzija, dopuna predmeta i dr.).

Takođe, u izvještajnoj godini su u saradnji sa Sektorom za sprovođenje penzijskog i invalidskog osiguranja i Komisijom za odmor i oporavak penzionera pripremljene i štampane brošure sa podacima o starosnoj, invalidskoj i porodičnoj penziji, novčanoj naknadi za tjelesno oštećenje, naknadi pogrebnih troškova i odmoru i oporavku penzionera.

Pored navedenih poslova, Služba je organizovala 14. Susret direktora/ravnatelja fondova/zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje država nastalih na području bivše SFRJ, koji je održan u periodu od 20. do 22. septembra 2023. godine u Bečićima.

Učesnici Susreta bili su:

- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, domaćin
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije,
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje,
- Zavod za socijalno osiguranje Republike Srbije,
- Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Srbije,
- Federalni zavod MIO/PIO Federacije Bosne i Hercegovine,
- Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.
- Fond na penziskoto i invalidskoto osiguruvanje na Severna Makedonija i
- Zavod za penzijsko osiguranje Austrije (Pensionsversicherungsanstalt).

Centralna tema Susreta bila je „Nastanak i reforma penzijskog sistema sa osvrtom na uslove za starosnu penziju - ko radi najduže, a ko najkraće u regionu?“, a razmijenjene su i informacije o statističkim podacima u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i promjenama u zakonodavstvima država nastalim u periodu nakon 12. Susreta. Takođe, razmatrana su pitanja u vezi sa postupkom preračuna penzija i naplatom potraživanja nastalih po osnovu odštetnih zahtjeva, dok je posebna tema Susreta bila „Drugi stub penzijskog sistema - prednosti i nedostaci“.

Služba je prilikom organizacije događaja bila odgovorna za korespondenciju i pružanje podrške institucijama učesnicama Susreta, organizaciju pripreme stručnih materijala, organizaciju sale za konferenciju i pratećih tehničkih usluga, smještaja i konferencijskih događaja, pripremu, štampu i distribuciju konferencijskog i promotivnog materijala, brendiranje mjesta događaja, učešće u

nabavkama i praćenje i nadgledanje realizacije svih drugih aktivnosti koje su se odnosile na navedeni događaj.

Takođe, Služba je u izvještajnoj godini pripremila aplikaciju i sprovela kompletan postupak apliciranja za finansiranje projekta u okviru SOCIEUX + instrumenta tehničke saradnje, koji je kofinansiran od strane Evropske unije sa ciljem podržavanja jačanja inkluzivnih sistema socijalne zaštite, politike rada i zapošljavanja i podsticanja međusobne razmjene znanja i iskustava između država članica EU i partnerskih zemalja. Nakon uspješno sprovedenog postupka aplikacije i evaluacije, SOCIEUX+ je u maju 2023. godine odobrio projekat „*Jačanje organizacionih kapaciteta Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore u svrhu postizanja ciljeva Strategije reforme javne uprave*“, čija implementacija je u toku, a upravljanje projektom vrši se u Službi. Odobrenje navedenog projekta važno je i zbog činjenice da je ovo prvi put da je Fond aplicirao za neki od programa pomoći kroz akcije/projekte Evropske unije.

Isto tako, u okviru Službe vršeni su i poslovi koordinatora za rodnu ravnopravnost, nadležnog za saradnju sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava u ovoj oblasti.

Tokom 2023. godine, službenici ove organizacione jedinice učestvovali su u obukama iz oblasti odnosa s javnošću, marketinga, javnog nastupa, komunikacije, protokola, poslovnog pregovaranja i mentorstva.

PREGLED SKRAĆENICA

PIO	Penzijsko i invalidsko osiguranje
ZUP	Zakon o upravnom postupku
TO	Tjelesno oštećenje
TNjIP	Tuđa njega i pomoć
PGRS	Potpuni gubitak radne sposobnosti
DGRS	Djelimičan gubitak radne sposobnosti
JMB	Jedinstveni matični broj
UTS-NTS	Uvećani troškovi stanovanja - Naknada za troškove stanovanja
MFI	Mikrofinansijske institucije
NVO	Nevladina organizacija
CRS	Centralni registar stanovništva

PREGLED OBRAZACA

M-1	Prijava na osiguranje
M-2	Odjava osiguranja
M-3	Prijava promjena u toku osiguranja
M-4	Prijava podataka za utvrđivanje staža osiguranja, zarade, naknade zarade, odnosno osnovice osiguranja i visine uplaćenog doprinosa
M-5	Podaci o ličnom dohotku ostvarenom primanjem naknade i ličnom dohotku po osnovu zdravstvene zaštite
M-6	Podaci o stažu osiguranja i zarade ostvarene primanjem novčane naknade po osnovu invalidnosti
M7/PS	Prijava podataka o utvrđenom penzijskom stažu
M-8	Prijava promjene podataka za utvrđivanje staža osiguranja, zarade, naknade zarade, odnosno osnovice osiguranja i visine uplaćenog doprinosa
M-12	Prijava podataka o zaradi, naknadi, odnosno osnovici osiguranja i visini uplaćenog doprinosa
M-SI	Prijava za utvrđivanje staža osiguranja za korisnike djelimične invalidske penzije iz čl. 194, stav 1, tačka 1 i 2 Zakona o PIO
MIN	Prijava podataka o osiguranicima sa preostalom radnom sposobnošću i opasnošću od nastanka invalidnosti
ROD-1	Prijava podataka o obvezniku plaćanja doprinosa
ROD-P	Prijava početka poslovanja obveznika plaćanja doprinosa
ROD-O	Odjava obveznika plaćanja doprinosa